

EDITORIAL

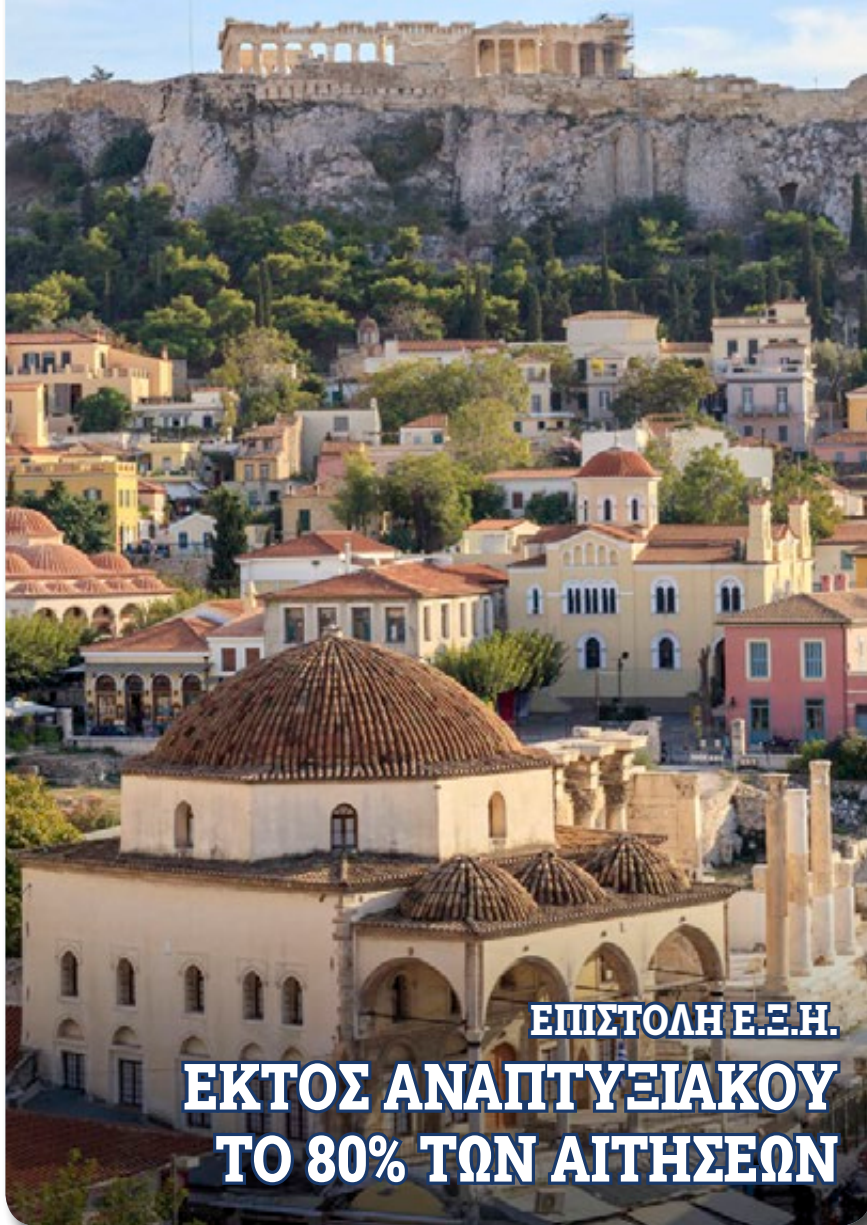
ΑΡΚΕΙ Η ΚΛΑΔΙΚΗ ΣΥΜΒΑΣΗ;

Η νέα Εθνική Κλαδική Συλλογική Σύμβαση Εργασίας (ΕΚΣΣΕ) στον ξενοδοχειακό κλάδο που συνυπέγραψαν η Πανελλήνια Ομοσπονδία Ξενοδόχων (ΠΟΞ) και η Πανελλήνια Ομοσπονδία Εργαζομένων στον Επιτισιτισμό – Τουρισμό (ΠΟΕΕΤ) έχει διετή διάρκεια και προβλέπει αύξηση των βασικών μισθών κατά 5,5% για το πρώτο έτος (2023) και επιπλέον αύξηση κατά 5% για το δεύτερο έτος (2024). Η υπογραφή της είναι ένα ιδιαίτερα σημαντικό νέο, ειδικά εάν εξασφαλίσει εργασιακή ειρήνη, που είναι και το πλέον βασικό ζητούμενο σε μια εποχή που ο τουρισμός ψάχνει για πάνω από 60.000 εργαζόμενους για να συμπληρώσει τις θέσεις που του λείπουν. Ενδεικτικό παράδειγμα της σημασίας της ήταν η καλή κατάσταση που επικράτησε στα ελληνικά αεροδρόμια φέτος, την ίδια ώρα που σε άλλες χώρες οι συνθήκες ήταν τραγικές, με πτήσεις να ακυρώνονται ή μια μετά την άλλη και χιλιάδες αφίξεις να χάνονται. Ο αρμόδιος υπουργός το απέδωσε στην εργασιακή ειρήνη.

Αρκεί μια κλαδική σύμβαση να λύσει το πρόβλημα της απασχόλησης στον τουρισμό; Φυσικά όχι. Είναι όμως μια πολύ καλή βάση συζήτησης για τις σχέσεις εργαζομένων και τουριστικών επιχειρήσεων, που αναπόφευκτα θα μας απασχολήσουν... είτε γιατί το υφιστάμενο διαθέσιμο προσωπικό συνεχίζει να μην επαρκεί είτε γιατί θα πρέπει να αναζητηθούν λύσεις που δεν είναι προς το παρόν ούτε αυτονόητες ούτε εύκολες.

Σπύρος Ζούγρης

ΠΟΣΟ ΤΟΥΡΙΣΜΟ ΑΝΤΕΧΕΙ Η ΑΘΗΝΑ; ΥΣΤΕΡΕΙ ΣΕ ΠΛΗΡΟΤΗΤΕΣ ΚΑΙ ΤΙΜΕΣ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ Ε.Ξ.Η.
ΕΚΤΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΥ
ΤΟ 80% ΤΩΝ ΑΙΤΗΣΕΩΝ

- Ετήσιο Συνέδριο ΣΕΤΕ: Δεσμεύσεις, στόχοι και προβληματισμοί
- «Εξοικονομώ – Επιχειρώ»: έως 500.000 € σε ξενοδοχεία έως 100 κλίνες
- Αφιέρωμα: Ηλεκτροκίνητα Οχήματα στα Ξενοδοχεία • Οίνος και Τουρισμός: Το 97% των κρασιών στα ξενοδοχεία μας είναι ελληνικά

AUTOMOTIVE SOLUTIONS S.A.

Leading the future of E-mobility

Micromobility

Electric Vehicles

Urban E-care

After Sales
Service

Batteries

Rental & Leasing

GREECE • CYPRUS

21, Spyrou Merkouri str. 14452 Metamorfosi, Greece T: (+30) 2102830001 E-MAIL: info@automotivesolutions.gr

www.kafounis.com | www.automotivesolutions.gr

2023 (+5,5%) ΚΑΙ 2024 (+5%)

ΝΕΑ ΕΘΝΙΚΗ ΚΛΑΔΙΚΗ ΣΥΛΛΟΓΙΚΗ ΣΥΜΒΑΣΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΤΟΝ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΟ ΚΛΑΔΟ

Γρηγόρης Τάσιος

Τη νέα Εθνική Κλαδική Συλλογική Σύμβαση Εργασίας (ΕΚΣΣΕ) που διέπει τις εργασιακές σχέσεις στον ξενοδοχειακό κλάδο συνυπέγραψαν η Πανελλήνια Ομοσπονδία Ξενοδόχων (ΠΟΞ) και η Πανελλήνια Ομοσπονδία Εργαζομένων στον Επισιτισμό - Τουρισμό (ΠΟΕΕΤ). Η συμφωνία έχει διετή διάρκεια (1-1-2023 έως 31-12-2024) και προβλέπει αύξηση των βασικών μισθών κατά 5,5% για το πρώτο έτος (2023) και επιπλέον αύξηση κατά 5% για το δεύτερο έτος (2024). Μεταξύ άλλων, επιλύει μισθολογικά ζητήματα ειδικοτήτων και λειτουργίας των ξενοδοχείων, με έμφαση στις μονάδες χαμηλότερης κατηγορίας και δυναμικότητας, που αντιμετωπίζουν οξύτερα προβλήματα επιβίωσης εξαιτίας της πανδημίας και της αύξησης του ενεργειακού κόστους και του πληθωρισμού. Η ΠΟΞ εκφράζει την ικανοποίησή της για τη συμφωνία.

Αμέσως μετά, ο Πρόεδρος της ΠΟΞ Γρηγόρης Τάσιος δήλωσε σχε-

τικά: «Μετά από πολύ κόπο, μεγάλες θυσιές και τεράστια προσπάθεια, καταφέραμε επιχειρήσεις και εργαζόμενοι να φτάσουμε ξανά εκεί που κόπηκε το νήμα το 2012 εξαιτίας των μνημονίων. Με τις αυξήσεις που συμφωνήθηκαν, όχι μόνο καλύπτουμε τον τρέχοντα πληθωρισμό αλλά και αποκαθιστούμε πλέον τις μισθολογικές σχέσεις στα προ μνημονίων επίπεδα. Οι Έλληνες ξενοδόχοι, παρά τις πελώριες προκλήσεις που αντιμετωπίζουμε στο λειτουργικό κόστος των επιχειρήσεών μας, ανταποδίδουμε με ευθύνη

στην κοινωνία, πιστεύοντας ακράδαντα πως ο τουρισμός είναι εθνική υπόθεση. Μαζί με τους εργαζομένους στον κλάδο τραβάμε την "κόκκινη γραμμή" που μας χωρίζει οριστικά από το παρελθόν της κρίσης και ενώνουμε τις δυνάμεις μας για να συνεχίσουμε την προσφορά μας στην οικονομία και στην κοινωνία, με δίκαιο μέρος από την τουριστική ανάπτυξη σε όλους και πρώτα απ' όλα στους ανθρώπους με τους οποίους δίνουμε καθημερινά τη μάχη για να ανεβάσουμε την Ελλάδα ακόμη ψηλότερα».

Βασικά σημεία νέας ΕΚΣΣΕ

- ✓ Διετής διάρκεια (1-1-2023 έως 31-12-2024).
- ✓ Αύξηση των βασικών μισθών 5,5% για το πρώτο έτος (2023) και 5% για το δεύτερο έτος (2024).
- ✓ Πρόβλεψη ενός πλαισίου που θα παρέχει διασφαλίσεις σε σχέση με το ελάχιστο ύψος της αμοιβής των εργαζομένων που περιλαμβάνονται στις ειδικότητες της ΕΚΣΣΕ και εργάζονται σε ξενοδοχεία μέσω εργολαβικών συνεργειών.
- ✓ Προσθήκη στη ΣΣΕ των ειδικοτήτων του αποθηκάρου και του κόπτη κρεάτων.
- ✓ Επέκταση της διάρκειας της ρύθμισης που προβλέπει τη δυνατότητα εργασίας σε ημέρες ανάπαυσης κατά την καλοκαιρινή περίοδο από 15 Μαΐου έως 15 Οκτωβρίου.
- ✓ Επίλυση μισθολογικών ζητημάτων σε ξενοδοχεία κατηγορίας έως και 3 αστέρων και δυναμικότητας έως και 20 δωματίων.

ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ 2022 - Κρίσεις και μικρές επιχειρήσεις

Παρουσιάστηκε η Ετήσια Έκθεση 2022 του ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ, με τίτλο «Κρίσεις, ελληνική οικονομία και μικρές επιχειρήσεις».

Όπως δήλωσε ο πρόεδρος του ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ Γιώργος Καββαθάς: «Οι επιπτώσεις αυτών των διαδοχικών ως προς την έναρξη, και ταυτόχρονων ως προς τις επιπτώσεις, κρίσεων στην Ελλάδα, στην Ευρώπη, στον κόσμο έχουν αφήσει διακριτό αποτύπωμα σε εισόδημα, απασχόληση και οικονομία. Επιπτώσεις που έρχονται να προστεθούν σε δομικές δυσκολίες των μικρών και πολύ μικρών επιχειρήσεων. Οι μικρές επιχειρήσεις αντιμετωπίζουν διπλή πρόκληση προσαρμογής στη νέα πραγ-

ματικότητα, η οποία χαρακτηρίζεται αφενός από την εκτίναξη του λειτουργικού τους κόστους σε ενέργεια, καύσιμα, πρώτες ύλες, αφετέρου από την κατακρήμνιση των οικογενειακών εισοδημάτων που προκαλεί αλυσιδωτές επιπτώσεις στην αγορά. Εντός αυτής

της εκρηκτικής πραγματικότητας για τις μικρές επιχειρήσεις, δοκιμάστηκε και δοκιμάζεται έντονα ο βαθμός ανθεκτικότητάς τους στην κάθε δράση του οικονομικού κύκλου».

Η έκθεση διαρθρώνεται σε τρία μέρη: Στο πρώτο μέρος επιχειρείται μία κατά το δυνατόν αναλυτική και συστηματική αποτύπωση του ευρύτερου μακρο-οικονομικού περιβάλλοντος.

Στο δεύτερο μέρος περιγράφεται το μικροοικονομικό περιβάλλον.

Στο τρίτο μέρος διερευνώνται πτυχές των πολλαπλών κρίσεων στη διεθνή και ελληνική οικονομία.

Διαβάστε περισσότερα **ΕΔΩ**

Β. ΚΙΚΙΛΙΑΣ

Η ΕΛΛΑΔΑ ΠΡΩΤΟΠΟΡΕΙ ΓΙΑ ΤΟΝ ΒΙΩΣΙΜΟ ΤΟΥΡΙΣΜΟ

«Η Ελλάδα κάνει βήματα προκειμένου να γίνει βιώσιμος προορισμός» δήλωσε ο υπουργός Τουρισμού Βασίλης Κικίλιας, μιλώντας στο 33ο Greek Economic Summit, που διοργάνωσε το Ελληνο-Αμερικανικό Εμπορικό Επιμελητήριο, σε συνεργασία με το Χρηματιστήριο Αθηνών και με τη στρατηγική υποστήριξη του US Chamber of Commerce και του Atlantic Council.

Παράλληλα, πρόσθεσε ότι το μέλλον του πλανήτη μάς αφορά όλους και ο ρόλος της βιωσιμότητας στην τουριστική βιομηχανία είναι αδιамφισβήτητος. Μάλιστα ο υπουργός υπενθύμισε ότι στο Λονδίνο το υπουργείο υπέγραψε συμφωνία με την Common Seas -την πρωτοβου-

λία PlasTICK- που επιτρέπει στους επαγγελματίες της φιλοξενίας να κατανοήσουν και να μειώσουν ριζικά τη χρήση πλαστικού.

«Κάνουμε ένα σημαντικό βήμα για να προστατεύσουμε αυτά τα 15.000 χιλιόμετρα των ακτών, τις θάλασσες, την πανίδα, καθώς και την ποιότητα ζωής των κατοίκων της χώρας και των επισκεπτών της. Παράλληλα με το Rhodes Co-Lab στη Ρόδο, το ASTYBUS στην Αστυπάλαια, το Just Go Zero στην Τήλο, το Gr-eco Islands στη Χάλκη, το Aegean Neorion Innovation Center στη Σύρο, το Naxos Smart Island στη Νάξο και άλλες ακόμα δράσεις, φέρνουμε την Ελλάδα στην πρωτοπορία της Ευρώπης για τον βιώσιμο τουρισμό» ανέφερε ο υπουργός.

Ακόμη, ο κ. Κικίλιας στάθηκε και στη συνεργασία του υπουργείου με την Google για την επιτάχυνση του πράσινου και βιώσιμου μετασχηματισμού του τουριστικού κλάδου της Ελλάδας, αναφέροντας ότι έχει ήδη φέρει απτά αποτελέσματα, με περισσότερους από 2.000 ξενοδόχους να εκπαιδεύονται σε βιώσιμες πρακτικές και 500 ξενοδοχεία να έχουν λάβει τη σχετική διαπίστευση σε λιγότερο από 6 μήνες.

IBTM WORLD 2022

ΕΝΤΟΝΟ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝ
ΓΙΑ ΤΗ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

Η Θεσσαλονίκη και η ευρύτερη περιοχή έδωσαν ισχυρό «παρών» στην κορυφαία διεθνή έκθεση συνεδριακού τουρισμού IBTM WORLD 2022 στη Βαρκελώνη, μέσω της συμμετοχής του Thessaloniki Convention Bureau και της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας.

Η IBTM WORLD 2022, με 2200 εκθέτες και συμμετοχή 150 χωρών, είναι μία από τις σημαντικότερες εκθέσεις της διεθνούς βιομηχανίας τουρισμού MICE.

Κατά τη διάρκεια της έκθεσης, τα στελέχη του TCB πραγματοποιήσαν περισσότερες από 55 προκαθορισμένες συναντήσεις με hosted buyers από όλο τον κόσμο, στους οποίους έγινε παρουσίαση των προορισμών και αναλύθηκαν οι προοπτικές και οι δυνατότητές τους. Μετά την έκθεση IBTM, το TCB εκτιμά ότι οι προοπτικές και η δυναμική της πόλης για το 2023 είναι ιδιαίτερα ευοίωνες, ειδικά για τη διοργάνωση συνεδρίων, ταξιδιών κινήτρων και εταιρικών εκδηλώσεων.

Ο Γιάννης Ασλάνης, Πρόεδρος του ΔΣ του TCB, δήλωσε σχετικά: «Η συμμετοχή σε εκθέσεις μείζονος σημασίας είναι μια ουσιαστική παράμετρος για την περαιτέρω ανάπτυξη του MICE τουρισμού στην περιοχή μας. Με νέες πρωτοβουλίες και στοχευμένες δράσεις εξωστρέφειας, το TCB υλοποιεί ένα ολοκληρωμένο σχέδιο προβολής του προορισμού και του συνεδριακού του προϊόντος.»

Διαβάστε περισσότερα **ΕΔΩ**

Eurowings Discover:

10 ΕΛΛΗΝΙΚΟΙ ΠΡΟΟΡΙΣΜΟΙ ΑΠΟ ΤΗ ΦΡΑΝΚΦΟΥΡΤΗ

Δέκα ελληνικοί προορισμοί θα εξυπηρετούνται με πτήσεις από τη Φρανκφούρτη στο θερινό πρόγραμμα του 2023 της Eurowings Discover. Οι προορισμοί είναι οι: Καβάλα, Κέρκυρα, Κως, Ρόδος, Σαντορίνη, Σκιάθος, Ζάκυν-

θος, Μύκονος, Ηράκλειο και Χανιά. Στο θερινό πρόγραμμα της εταιρείας προσφέρεται ένα ευρύ δίκτυο δρομολογίων από τη Φρανκφούρτη σε περισσότερους από 40 προορισμούς διακοπών, σε διαδρομές μικρών, μεσαίων και μεγάλων αποστάσεων. Όπως και πριν, η αεροπορική εταιρεία εστιάζει σε ένα ποικίλο πρόγραμμα στην Αφρική και στην περιοχή της Μεσογείου και επεκτείνει την προσφορά της προς τη Βόρεια Αμερική. Το τελικό σχέδιο πτήσης σχεδιάζεται σε συνεννόηση με τον Όμιλο Lufthansa.

ETC

Η ΕΛΛΑΔΑ ΣΤΟ ΕΠΙΚΕΝΤΡΟ ΤΗΣ ΖΗΤΗΣΗΣ ΚΑΙ ΤΟ 2023

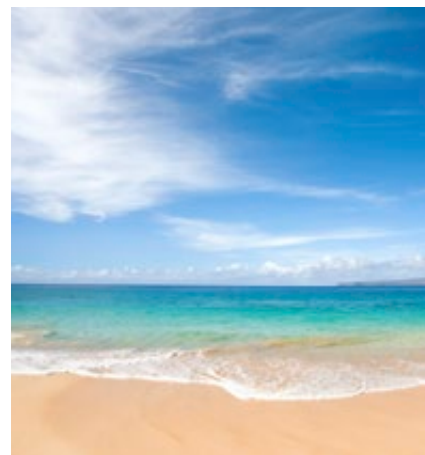
Το 94% των ταξιδιωτών από τις μεγαλύτερες αγορές εξερχόμενου τουρισμού στον κόσμο έμειναν ικανοποιημένοι ή πολύ ικανοποιημένοι από τις διακοπές τους στην Ευρώπη το καλοκαίρι του 2022, με την Ελλάδα να βρίσκεται πολύ ψηλά στις προτιμήσεις τους, τόσο για τη χρονιά που φτάνει σε λίγο στο τέλος της όσο και για το 2023.

Αυτό προκύπτει από το δεύτερο σκέλος της έρευνας «Exploring Consumer Travel Attitudes and Expectations to Drive Tourism Recovery» που διενήργησε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή Τουρισμού, ETC, σε δείγμα καταναλωτών από τη Γαλλία, τη Γερμανία, την Ιταλία, την Ολλανδία, το Ην. Βασίλειο, την Αυστραλία και τις

ΗΠΑ, με στόχο να αποκαλύψει τις εμπειρίες που αποκόμισαν οι επισκέπτες από τις διακοπές του 2022 και τις προσδοκίες τους για τα μελλοντικά ταξίδια.

Η Ελλάδα βρέθηκε στην τέταρτη θέση της κατάταξης με τους πιο περιζήτητους προορισμούς των ταξιδιωτών το καλοκαίρι του 2022, μετά την Ιταλία, την Ισπανία και τη Γαλλία.

Οι μεσογειακές χώρες αποτέλεσαν τους δημοφιλέστερους προορισμούς των ταξιδιωτών, όπως αποδείχθηκε και από τη 12η έρευνα «Monitoring Sentiment for Domestic and Intra-European Travel» της MSIET (οι 5 κορυφαίες χώρες για τα επόμενα διεθνή ταξίδια των Ευρωπαίων είναι η Ισπανία με 10,2%, η Γαλλία με

10,1%, η Ιταλία με 9,6% και η Ελλάδα με 6,6%).

Την ίδια θέση στις προτιμήσεις των ταξιδιωτών φαίνεται να έχει η χώρα μας και για τα ταξίδια τους το 2023, με την Ελλάδα να αποτελεί την τέταρτη δημοφιλέστερη επιλογή μετά τη Γερμανία, την Πορτογαλία και τη Γαλλία.

Διαβάστε περισσότερα **ΕΔΩ**

LAMWAY HOTEL

ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ & ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΑ ΣΧΕΔΙΑ

Τη φετινή χρονιά εντάχθηκαν στο Portfolio των εταιρειών Lamway Hotel Management Group & Hotelising νέα αξιόλογα ξενοδοχεία της Αθήνας: το Neoma Hotel στην περιοχή του Φιλοπάππου, το Athens Flair στο Κολωνάκι και το Altar Suites στο Μοναστηράκι. Νέα μέλη αποτελούν επίσης το Archipelagos Resort στην Πάρο, καθώς και το

Serapias Suites στη Σαντορίνη.

Συνολικά, οι εταιρείες Lamway Hotel Management Group & Hotelising διαθέτουν πλέον ένα portfolio 26 ξενοδοχείων σε 12 διαφορετικούς προορισμούς στην Ελλάδα.

Η φετινή τουριστική χρονιά σημείωσε σημαντική ανάκαμψη, φέρνοντας θετικά οικονομικά αποτελέσματα για τα ξενοδοχεία του ομίλου.

Συνολικά σημείωσαν αύξηση τζίρου κατά 23,5% συγκριτικά με το 2019 (οι χρονιές 2020-2021 δεν είναι αξιοσημείωτες λόγω της πανδημίας).

Οι εταιρείες Lamway Hotel Management Group & Hotelising έχουν ήδη εντάξει στο Portfolio τους για την επόμενη τουριστική περίοδο ένα ξενοδοχείο στην Πάρο και ενδέχεται να ενταχθούν και μερικά νέα ξενοδοχεία στη Μύκονο, στη Σαντορίνη και στην Πελοπόννησο.

Διαβάστε περισσότερα **ΕΔΩ**

ΗΠΑ: Η Ελλάδα Καλύτερος Προορισμός στα GT Awards

Ως ο «Καλύτερος Τουριστικός Προορισμός» (Best Tourism Destination) του 2022 ψηφίστηκε η Ελλάδα για δεύτερη συνεχόμενη χρονιά από τους αναγνώστες του σημαντικότερου αμερικανικού περιοδικού για τον επαγγελματικό τουρισμό και τον τουρισμό πολυτελείας Global Traveler. Για τη χώρα μας, αυτή είναι η πέμπτη κορυφαία διάκριση φέτος στην απαιτητική τουριστική αγορά των ΗΠΑ, μετά τα βραβεία Leisure Lifestyle Awards και Wherever Awards τον Ιούνιο, το The Trazees τον Αύγουστο, καθώς και τα Travvy Awards και Recommend's Reader's Choice Awards μόλις τον Νοέμβριο. Διαβάστε περισσότερα **ΕΔΩ**

2022: Χρονιά με ρεκόρ βραβείων για τον ελληνικό τουρισμό

Η Ελλάδα και οι ελληνικοί προορισμοί διακρίθηκαν στα φετινά τουριστικά βραβεία στις σημαντικές αγορές των ΗΠΑ, του Ηνωμένου Βασιλείου και άλλων χωρών, ενώ δεν έλειψαν και οι διακρίσεις για τον ίδιο τον ΕΟΤ ως Οργανισμό.

Τα βραβεία στις ΗΠΑ

Στα βραβεία GT Tested Reader Survey Awards 2022 που δίνουν οι αναγνώστες του Global Traveler, του σημαντικότερου αμερικανικού περιοδικού για τον επαγγελματικό τουρισμό και τον τουρισμό πολυτέλειας, η Ελλάδα διακρίθηκε ως ο Καλύτερος Τουριστικός Προορισμός (Best Tourism Destination).

Στα Travvy Awards όπου ψηφίζουν οι επαγγελματίες του τουρισμού στις ΗΠΑ, η Ελλάδα κατέλαβε την 1η θέση (Gold) στις κατηγορίες: Καλύτερος Προορισμός στην Ευρώπη, Καλύτερος Προορισμός στη Μεσόγειο και Καλύτερος Ευρωπαϊκός Προορισμός Κρουαζιέρας. Στα ίδια βραβεία, ο ΕΟΤ τιμήθηκε με το 2ο βραβείο (Silver) Καλύτερου Οργανισμού Τουρισμού στην Ευρώπη (Best Tourism Board – Europe).

Στα βραβεία προορισμών, τρία πασίγνωστα ελληνικά νησιά αποκόμισαν φέτος τα βραβεία Leisure Lifestyle Awards που ψηφίζουν οι

αναγνώστες του περιοδικού «Global Traveler's & Leisure Lifestyle» επαγγελματίες του τουρισμού και του τουρισμού πολυτέλειας. Η Σαντορίνη, η Μύκονος, ενώ η Κρήτη διακρίθηκε στην 8η θέση στην κατηγορία «Καλύτερο Νησί στην Ευρώπη». Η Ελλάδα ως προορισμός τιμήθηκε με το βραβείο «Καλύτερα Ιστορικά Αξιοθέατα Διεθνώς» (Best Historical Attractions International).

Τα Βραβεία στο Ηνωμένο Βασίλειο

Σημαντικές διακρίσεις είχε φέτος η Ελλάδα και στα βρετανικά τουριστικά βραβεία που θεωρούνται από τα πιο έγκυρα στον κόσμο και αφορούν την παγκόσμια τουριστική δραστηριότητα. Στο πλαίσιο της World Travel Market στα διεθνή βραβεία Wanderlust Travel Awards, η Ελλάδα είχε την τιμητική της, καθώς ο γγ του ΕΟΤ Δ. Φραγκάκης παρέλαβε το χρυσό βραβείο του Πιο Επιθυμητού Προορισμού στην Ευρώπη. Στην ίδια εκδήλωση τιμήθηκαν τα ελληνικά νησιά και η Κρήτη.

Λίγες μέρες αργότερα, η Ελλάδα διακρίθηκε στα διεθνή βραβεία θαλάσσιου τουρισμού Wave Awards ως ο Κορυφαίος Προορισμός Κρουαζιέρας. Αξίζει να σημειωθεί ότι η Ελλάδα παραμένει σταθερά στις πρώτες θέσεις προτίμησης του βρετανικού

κοινού για καλοκαιρινές διακοπές με αεροπλάνο (μικρής απόστασης), σύμφωνα με έρευνα της ABTA.

Τα βραβεία του ΕΟΤ στο εξωτερικό

Από την πλευρά του, ο ΕΟΤ είχε τη χαρά να δει διακρίσεις για τα Γραφεία και τις δράσεις του στο εξωτερικό. Συγκεκριμένα, το Γραφείο του ΕΟΤ Κίνας τιμήθηκε με το βραβείο Marco Polo του Κορυφαίου Εθνικού και Περιφερειακού Οργανισμού Τουρισμού, ενώ το Γραφείο του ΕΟΤ Σκανδιναβίας & Βαλτικών χωρών απέσπασε το βραβείο του Κορυφαίου Ξένου Οργανισμού Τουρισμού στη Νορβηγία στα Grand Travel Awards, την πιο σημαντική ετήσια συνάντηση του τουριστικού κλάδου στη Σκανδιναβία.

Διαβάστε περισσότερα **ΕΔΩ** για όλα τα βραβεία της Ελλάδας και των προορισμών μας

Μεγάλα brands στους χιονοδρομικούς προορισμούς

Η ελκυστικότητα των σκι resorts δεν περιορίζεται πλέον στους χειμερινούς μήνες και προσελκύει όλο και περισσότερα ξενοδοχειακά brands πολλών κατηγοριών.

Αυτό προκύπτει από την έκθεση «The Ski Market Overview» που συνέταξε η εταιρεία υπηρεσιών real estate Savills.

Τα σκι resorts δημιουργούν πλέον ζήτηση και καθ' όλη τη διάρκεια του έτους, προσελκύοντας επισκέπτες που αναζητούν δραστηριότητες στην ύπαιθρο και τους καλοκαιρινούς μήνες, επισημαίνει η μελέτη. Για αυτό το λόγο, οι προορισμοί αυτοί γίνονται όλο και πιο ελκυστικοί σε όλο και μεγαλύτερο αριθμό

brands. Μέχρι τώρα τα ξενοδοχεία σε χιονοδρομικούς προορισμούς ανήκαν σε ένα κομμάτι της αγοράς όπου κυριαρχούσαν τα ανεξάρτητα ξενοδοχεία, όμως όλο και περισσότερα μεγάλα brands δείχνουν ενδιαφέρον για τις δυνατότητες αυτού του είδους τουρισμού.

Η έκθεση, η οποία έλαβε υπόψη την ανάπτυξη νέων ξενοδοχείων σε 42 μεγάλους χιονοδρομικούς προορισμούς, σημειώνει ότι επί του παρόντος το 83,6% των καταλυμάτων σε αυτούς είναι υπό τη διαχείριση ανεξάρτητων μονάδων. Ωστόσο, η τάση αυτή αντιστρέφεται μέσα στα χρόνια και, κοιτάζοντας το μέλλον, η αλλαγή αυτή πρόκειται να γίνει πιο έντονη. Από το 2015 μέχρι σήμερα, τα νέα ξενοδοχεία που άνοιξαν στους προορισμούς αυτούς ανήκουν κατά 50% σε μεγάλα brands. Ωστόσο, στα πρότζεκτ που βρίσκονται υπό κατασκευή, τα μεγάλα brands επικρατούν με μερίδιο 85,7%, ενώ τα ανεξάρτητα αντιπροσωπεύουν μόλις το 14,3%.

ΕΤΗΣΙΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΣΕΤΕ

ΔΕΣΜΕΥΣΕΙΣ, ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΣΜΟΙ ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΤΟΥΡΙΣΜΟ

Το στοίχημα της μετάβασης της Ελλάδας στη βιώσιμη ανάπτυξη με αρωγό και βασικό συντελεστή τη μοναδικότητα του εγχώριου τουριστικού προϊόντος πραγματοποιήθηκε ο ΣΕΤΕ στο φετινό του Συνέδριο με τίτλο «Reimagining success» και κεντρικό μήνυμα το #someTHRIVEDifferent.

Αξιοποιώντας κατευθύνσεις και εμπειρία από διεθνείς και εγχώριες βέλτιστες πρακτικές, ομιλητές από τον χώρο της πολιτικής, της οικονομίας, του ευρύτερου τουριστικού τομέα, του πολιτισμού και των εφαρμοσμένων τεχνών παρουσίασαν το πλαίσιο του στρατηγικού προσανατολισμού για την επόμενη μέρα του Ελληνικού Τουρισμού, ως μοχλό επιτάχυνσης της ανταγωνιστικότητας της χώρας.

Ο **Γιάννης Ρέτσος**, πρόεδρος του ΣΕΤΕ, επισήμανε μεταξύ άλλων: «Ο ελληνικός τουρισμός κατάφερε το 2022 να δώσει μια ισχυρή στήριξη στην ελληνική οικονομία. Αποδείξαμε σε ακόμα μία κρίσιμη περίοδο ότι μπορεί να είναι ένας αξιόπιστος εγγυητής σταθερότητας, ανάπτυξης και κοινωνικής συνοχής για όλους. Το συνέδριο όμως είναι αφιερωμένο στην επόμενη ημέρα. Επικεντρωνόμαστε στο πώς ο ελληνικός τουρισμός θα μπορέσει να συνεισφέρει αποφασιστικά στη μετάβαση της Ελλάδας στην αειφόρο ανάπτυξη. Τα επόμενα χρόνια, θα κληθούμε όλοι μας να προσαρμοστούμε στις σύγχρονες ανάγκες και στις νέες προτεραιότητες. Κυβέρνηση, τοπική αυτοδιοίκηση, επιχειρηματίες, εργαζόμενοι, θα είμαστε κρίκοι στην ίδια αλυσίδα μεγάλων αλλαγών. Μπροστά μας έχουμε τη μεγάλη ευκαιρία για μια μακροχρόνια, σταθερή πορεία ανόδου του ελληνικού τουρισμού. Πάντα, όμως, με το μυαλό σε ένα βιώσιμο μοντέλο ανάπτυξης που θα σέβεται το περιβάλλον, τους προορισμούς, τους ανθρώπους».

Ο Υπουργός Τουρισμού **Βασίλης Κικίλιας** ανέφερε μετα-

ξύ άλλων ότι ο ΕΟΤ, ο ΣΕΤΕ, η Marketing Greece και το ΙΝΣΕΤΕ έχουν κάνει πράξη τη συνεργασία μεταξύ δημόσιου και ιδιωτικού τομέα. Ιδιαίτερα στάθηκε στη συνεργασία για την ολική επαναφορά του ελληνικού τουρισμού μετά την πανδημία. Παράλληλα, τόνισε ότι «ο ΣΕΤΕ παρουσίασε μια ολοκληρωμένη πρόταση για την τουριστική ανάπτυξη της χώρας τα επόμενα χρόνια. Σε αυτή τη φάση γίνεται μια προτεραιοποίηση των έργων που μπορούν να ξεκινήσουν, ώστε οι προορισμοί μας να αναβαθμίσουν τις υποδομές τους».

Στο πρώτο πάνελ συζήτησης με τίτλο «Προκλήσεις και Προοπτικές Ανάπτυξης του Ελληνικού Τουρισμού» συμμετείχαν οι Άκης Σκέρτσος, Υπ. Επικρατείας και αρμόδιος για τον συντονισμό του κυβερνητικού έργου, **Κυριάκος Πιερρακάκης**, Υπ. Επικρατείας και Ψηφιακής Διακυβέρνησης, και Κώστας Α. Καραμανλής, Υπ. Υποδομών και Μεταφορών, σε μια ζωντανή συζήτηση με τον Πρόεδρο του ΣΕΤΕ, Γιάννη Ρέτσο.

Ο **Άκης Σκέρτσος** σημείωσε μεταξύ άλλων ότι: «Η Κυβέρνηση συμφωνεί με τους άξονες για τον Τουρισμό που υπέβαλε ο ΣΕΤΕ και δρομολογεί τη σύσταση Κεντρικού

Οργάνου που θα αναλάβει την ωρίμανση 39 κρίσιμων έργων υποδομών βιώσιμης τουριστικής ανάπτυξης, σε 26 προορισμούς με μεγάλη τουριστική κίνηση. Για ορισμένα έχει εξευρεθεί η χρηματοδότηση (Ταμείο Ανάκαμψης, ΕΣΠΑ, Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων και Πρόγραμμα Αγροτικής ανάπτυξης) και είμαστε στη φάση ταυτοποίησης της χρηματοδότησης για τα υπόλοιπα».

Ο Κυριάκος Πιερρακάκης σημείωσε ότι οι δράσεις του Υπουργείου αφορούν όλους τους κλάδους της οικονομίας. Ως παράδειγμα για τον τουρισμό ανέφερε το «Εύβοια pass» και το «Σάμος pass». Ιδιαίτερη έμφαση, όπως τόνισε, θα δοθεί στις επενδύσεις για την τηλεπικοινωνιακή κάλυψη όλων των περιοχών της Ελλάδας. Στόχος είναι να καλυφθεί όλη η Ελλάδα με οπτική ίνα έως το 2027, μία σημαντική εξέλιξη για την τουριστική ανάπτυξη αλλά και τους κατοίκους.

Ο **Κώστας Καραμανλής** αναφέρθηκε στο νέο συνεκτικό σχέδιο υποδομών με στόχευση και στον Τουρισμό. Επίσης, σημείωσε τη μεγάλη προσπάθεια που γίνεται για την περαιτέρω ανάπτυξη των αεροδρομίων. «Μετά την παραχώρηση του αεροδρομίου

ου της Καλαμάτας» πρόσθεσε «θα δούμε ποια άλλα αεροδρόμια μπορούν, επίσης, να παραχωρηθούν ή να χρησιμοποιηθούν ΣΔΙΤ, όπου το κράτος κρατάει το αεροδρόμιο και δίνεται η διαχείριση σε ιδιώτες». Για φέτος το καλοκαίρι, το γεγονός ότι δεν είχαμε τα προβλήματα όπως άλλα αεροδρόμια στο εξωτερικό, με τις καθυστερήσεις και τις ακυρώσεις πτήσεων, τόνισε ότι δεν ήταν τυχαίο, αλλά συνέβη έπειτα από την εργασιακή ειρήνη που επετεύχθη με τους ελεγκτές εναέριας κυκλοφορίας.

ΣΥΓΧΡΟΝΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΤΟ BRAND ΕΛΛΑΔΑ

Σε ένα πολύ ενδιαφέρον fireside chat για τον Σύγχρονο Πολιτισμό και το brand Ελλάδα, οι Νικόλας Γιατρομανωλάκης, Υφυπουργός Πολιτισμού και Αθλητισμού, αρμόδιος για θέματα Σύγχρονου Πολιτισμού, και Ιωάννα Δρέττα, CEO Marketing Greece, συνομίλησαν για τη διαδρομή από την αναγνώριση των πολιτιστικών πόρων ως την ανάπτυξη ελκυστικών τουριστικών προϊόντων που προσφέρουν ολοκληρωμένη εμπειρία στον επισκέπτη.

Ο κ. **Γιατρομανωλάκης** ανέφερε μεταξύ άλλων ότι «η πολιτιστική διάσταση του τουρισμού προσφέρει τεράστια περιθώρια ανάπτυξης στη χώρα μας, καθώς παρότι έχουμε ένα δυνατό πολιτιστικό και τουριστικό brand ως χώρα, τώρα αρχίζουμε να τα συνδέουμε. Ο πολιτιστικός τουρισμός δεν εξαντλείται στο αρχαιολογικό σκέλος. Με τα εικαστικά, τα φεστιβάλ, τη μουσική, το θέατρο, αλλά και τη χειροτεχνία, προσελκύουμε περισσότερους και διαφοροποιημένους επισκέπτες (περίπτωση Αθήνας). Με τα τοπικά πολιτιστικά masterplans και το σχεδιασμό σύγχρονων πολιτιστικών εμπειριών μπορούμε να συνεισφέρουμε στη βιώσιμη τουριστική ανάπτυξη όλης της χώρας». Από την πλευρά της η κα **Δρέττα** επικεντρώθηκε στη σημασία της ανάπτυξης ταυτότητας προορισμών. Οι ομιλητές αναφέρθηκαν στα παραδείγματα της Ηπείρου, αλλά και της Αθήνας.

ΕΠΑΝΑΠΡΟΣΔΙΟΡΙΖΟΝΤΑΣ ΤΗ ΣΧΕΣΗ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΜΕ ΤΙΣ ΤΟΠΙΚΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΕΣ

Στο φετινό Συνέδριο, οι συμμετέχοντες είχαν την ευκαιρία να παρακολουθήσουν επιτυχημένα παραδείγματα τουριστικών προϊόντων από το διεθνές περιβάλλον. Ο **Peter Jordan**, Head of Insights της Toposophy, ανέφερε: «Από τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής μέχρι τις αυξανόμενες τιμές και την επιστροφή του υπερτουρισμού, οι πόλεις, οι κωμοπόλεις και τα χωριά μας αντιμετωπίζουν τις επιπτώσεις των παγκόσμιων κραδασμών και πιέσεων. Είναι σημαντικό να θέσουμε την κοινωνική βιωσιμότητα του τουρισμού ως πρώτη μας προτεραιότητα».

Η **Jelka Tepšić**, Αντιδήμαρχος Ντουμπρόβνικ, τόνισε: «Μέσω λύσεων που συνάδουν με τις αρχές της "ευφυούς πόλης" ("ευφυής" στάθμευση, κοινή χρήση αυτοκινήτου, online κράτηση για λεωφορεία κ.ά.), καταφέραμε να κατανοήσουμε καλύτερα τις ανάγκες του τουρισμού και μειώσαμε την πίεση που ασκείτο στις τοπικές κοινωνίες. Συμπερασματικά, δεσμευόμαστε ότι θα διασφαλίσουμε τη φήμη του Dubrovnik ως ένα εξαιρετικό μέρος για όλους: κατοίκους και επισκέπτες».

Ο **Graeme Jackson**, Head of Strategic Partnerships The Travel Foundation υπογράμμισε: «Είναι σαφές ότι η επιχειρηματικότητα όπως την έχουμε συνηθίσει δεν αποτελεί πλέον βιώσιμη επιλογή. Οι προορισμοί και οι τουριστικές επιχειρήσεις πρέπει να επανεκτι-

μήσουν τις συνθήκες και να ανταποκριθούν με ριζοσπαστικούς τρόπους».

Η **Valeria Dufлот**, συνιδρύτρια και εμπνεύστρια της Venezia Autentica, επισήμανε: «Η τοπική κοινωνία της Βενετίας βρίσκεται στα πρόθυρα της κατάρρευσης. Αυτή είναι μια ιστορία προειδοποίησης για προορισμούς σε όλο τον κόσμο. Πρέπει να χρησιμοποιήσουμε την ευημερία των ανθρώπων, των τόπων και του πλανήτη ως πλοηγό». Με την πίστη ότι η μοναδικότητα του ελληνικού προϊόντος ορίζεται σε μεγάλο βαθμό από την αισθητική της χώρας μας, το τρίτο πάνελ, με τίτλο «Το Ελληνικό Ταλέντο στην Πρώτη Γραμμή του Μέλλοντος», συγκέντρωσε εξέχοντες Έλληνες δημιουργούς από τους χώρους της αρχιτεκτονικής και του design. Οι κ.κ. Μαργαρίτα Βεντουράκη, Senior Project Designer, Betaplan S.A., Λύδια Βουσβούνη, Σχεδιάστρια Μόδας, Συνιδρύτρια και Creative Director, ΚΙΟΗΝΕ, Θωμάς Δοξιάδης, Principal, doxiadis+ Architects & Landscape Architects, Έλια Λαμπίρη, Ceramist, Mud Lab, Βαγγέλης Λιάκος, Συνιδρυτής, Beetroot design group, συνομίλησαν για την έννοια του κάλλους, την εξέλιξη της αισθητικής στην Ελλάδα και τα στοιχεία που την κάνουν μοναδική, τόσο για τους Έλληνες, όσο και για τους επισκέπτες.

Την παρουσίαση του φετινού συνεδρίου του SETE έκανε η δημοσιογράφος Έλενα Παπαδημητρίου.

Διαβάστε περισσότερα **ΕΔΩ**

ΕΞΑΑΑ ΓΕΝΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ

Η ΑΘΗΝΑ ΥΣΤΕΡΕΙ ΣΕ ΠΛΗΡΟΤΗΤΕΣ ΚΑΙ ΤΙΜΕΣ

ΠΟΣΟ ΤΟΥΡΙΣΜΟ ΑΝΤΕΧΕΙ;

Με ιδιαίτερο ενδιαφέρον από πλευράς θεματολογίας και με μεγάλη παρουσία τουριστικών φορέων και ξενοδόχων πραγματοποιήθηκε η 52η Ετήσια Τακτική Γενική Συνέλευση της Ένωσης Ξενοδόχων Αθηνών - Αττικής & Αργολοσαρωνικού.

Στην εκδήλωση παρουσιάστηκαν τα αποτελέσματα της «Μελέτης ΕΞΑΑΑ & ΙΤΕΠ για τη Φέρουσα Ικανότητα της Αθήνας - Αττικής» ως τουριστικού προορισμού, καθώς και στοιχεία για την πορεία της τουριστικής ζήτησης και των ξενοδοχείων, με τη συμμετοχή πολιτειακών, τοπικών και κλαδικών Φορέων και ΜΜΕ. Συγκεκριμένα, η παρουσίαση της πρωτοποριακής μελέτης για τη λεγόμενη «Φέρουσα Ικανότητα» της Αθήνας - Αττικής ως τουριστικού προορισμού πραγματοποιήθηκε παρουσία των Προέδρων ΕΞΕ & HOTREC Αλέξανδρου Βασιλικού, ΣΕΤΕ Γιάννη Ρέτσου, ΠΟΞ Γρηγόρη Τάσιου, ΙΤΕΠ Κωνσταντίνος Σβύνου, καθώς και προέδρων κλαδικών Ενώσεων και Φορέων, εκπροσώπων ΜΜΕ, ξενοδόχων της Αθήνας και πλήθους εκλεκτών προσκεκλημένων. Στην εκδήλωση παρουσιάστηκαν από τον επίκουρο καθηγητή Παντείου Πανεπιστημίου, Γιώργο Σώκλη, τα συμπεράσματα της μελέτης, η οποία επιχειρούσε μια ικανή «ακτινογράφιση» της υφιστάμενης κατάστασης για τη δυναμικότητα σε κλίνες της Αθήνας - Αττικής, ξεκινώντας από τις ξενοδοχειακές αυτές καθαυτές. Το θέμα δεν είχε προσεγγιστεί από την εποχή των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004 και μετά, ενώ πολλά ήταν όσα συνέβησαν στον προορισμό όλη αυτή τη μακρά χρονική περίοδο - που πλησιάζει την εικοσαετία.

Συγκεκριμένα, όπως επισημάνθηκε από τον κ. Σώκλη κατά την παρουσίαση «Το τουριστικό προϊόν της χώρας φαίνεται ότι βρίσκεται στο στάδιο της ωρίμανσης, ενώ στην περιοχή της Αθήνας, τα τελευταία χρόνια, έχει γίνει υπέρβαση των βέλτιστων ορίων τουριστικής ανάπτυξης, λόγω του ότι συγκεντρώνεται μεγάλος αριθμός διανυκτερεύσεων σε λίγα τετραγωνικά

χιλιόμετρα. Αυτή η εξέλιξη οφείλεται στη μεγάλη αύξηση της ζήτησης για υπηρεσίες καταλύματος τα τελευταία χρόνια, η οποία καλύφθηκε σε συντριπτικό ποσοστό μέσω της ραγδαίας εξάπλωσης καταλυμάτων βραχυχρόνιας μίσθωσης. Αντιθέτως, η κάλυψη της αυξημένης ζήτησης από πλευράς των ξενοδοχείων έγινε μέσω της αξιοποίησης του πλεονάζοντος δυναμικού και όχι με τη δημιουργία νέων μονάδων. Εκτιμούμε ότι οι συνθήκες είναι ώριμες για μια συζήτηση για ένα νέο μοντέλο τουριστικής ανάπτυξης, το οποίο θα ανανεώσει το τουριστικό προϊόν της χώρας πριν αυτό παρακμάσει».

Από πλευράς ΕΞΑΑΑ κρίθηκε πως θα ήταν ιδιαίτερα χρήσιμο αλλά και αναγκαίο να διερευνηθεί σε βάθος το «πώς ακριβώς» το νέο περιβάλλον των τελευταίων ετών σε τουριστικά καταλύματα (παλαιά και νέα ξενοδοχεία - ενοικιαζόμενα δωμάτια - καταλύματα βραχυχρόνιας μίσθωσης αλλά και παραξενοδοχεία) επιδρά, και σε ποιο βαθμό, στο προφίλ του προορισμού, στη συνολική ζήτηση, στις τιμές των καταλυμάτων, στη βιωσιμότητα -κατ' επέκταση- των επιχειρήσεων και φυσικά στη συνολική προσφερόμενη ποιότητα αλλά και στις προσδοκίες του τουριστικού κόσμου -και όχι μόνο- για τον προορισμό.

ΤΙ ΘΕΛΟΥΜΕ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΘΗΝΑ ΤΕΛΙΚΑ;

Όπως τόνισε χαρακτηριστικά η πρόεδρος της ΕΞΑΑΑ Λαμπρινή Καρανάσιου Ζούλοβιτς «το ζητούμενο

είναι "τι θέλουμε για την Αθήνα τελικά;" Πρέπει να το σκεφτούμε... Θέλουμε ανεξέλεγκτη δημιουργία κλινών με τον κίνδυνο να μείνουν κενές; Ή επιθυμούμε μια στρατηγική ανάπτυξη η οποία θα μας διασφαλίσει βιωσιμότητα και μια ορθή εξέλιξη σε όλα τα επίπεδα; Όπως αναφέρουμε επί πολλά χρόνια στα δελτία μας, κάθε μήνα η υπερπροσφορά κλινών μάς προβληματίζει γιατί βλέπουμε -μεταξύ άλλων- ότι δεν επιτρέπει την αύξηση των τιμών. Με βάση τα στοιχεία μέσης πληρότητας, μέσης τιμής δωματίου και revpar (ξενοδοχείων) που συγκεντρώνουμε μηνιαίως, η Αθήνα υστερεί σε πληρότητα μονάδων και σε τιμές -έναντι των ανταγωνιστών της. Αυτό παραδοσιακά λειτουργεί σε βάθος χρόνου και σε βάρος της συνολικής ποιότητας που προσφέρουμε ή ελκύουμε και θα πρέπει να ληφθεί υπόψιν όλων. Ας μην ξεχνάμε πως δραστηριοποιούμαστε σε έναν 12μηνο αστικό και ταυτόχρονα εποχιακό προορισμό, με υψηλό κόστος λειτουργίας και ιδιαίτερα αυστηρό πλαίσιο κανόνων και υποχρεώσεων - κυρίως για τα ξενοδοχεία. Απαιτούνται λοιπόν εκείνες οι πολιτικές αποφάσεις και οι στοχευμένες παρεμβάσεις που θα λειτουργήσουν θετικά για τις ξενοδοχειακές επιχειρήσεις σε Αθήνα - Αττική - Αργολοσαρωνικό, κανονιστικά, εποικοδομητικά ή και διορθωτικά, για την ποιότητα της τουριστικής δραστηριότητας και προσφοράς του προορισμού στο σύνολό της και για το επίπεδο ζωής πολιτών και επισκεπτών.»

Η ΠΟΡΕΙΑ ΤΗΣ ΚΙΝΗΣΗΣ

Όπως τονίστηκε κατά τη διάρκεια της εκδήλωσης, η πορεία της κίνησης στην Αθήνα εμφανίζεται να έχει μικτά αποτελέσματα.

Με βάση τα πρόσφατα στοιχεία Νοεμβρίου, το 11μηνο για την Αθήνα έκλεισε με αρνητικό πρόσημο και συγκεκριμένα με (-)11% σε ό,τι αφορά τη Μέση Πληρότητα, με +1,1% στο Έσοδο ανά Διαθέσιμο δωμάτιο (Rev Par) και μικρή αύξηση της τάξης του +14,7% στη Μέση Τιμή Δωματίου (ADR). Η αύξηση αυτού του επιπέδου δεν κρίνεται ικανή να καλύψει τις συνεχώς αυξανόμενες ανάγκες και υποχρεώσεις των 12μηνων λειτουργίας ξενοδοχείων της Αθήνας. Το ερώτημα είναι γιατί η Αθήνα δεν έχει καταφέρει να επιτύχει μεγαλύτερες τιμές για τα ξενοδοχεία της σε σύγκριση με άλλες πόλεις που θα μπορούσαν να θεωρηθούν ανταγωνιστικές της; Αυτό το ζήτημα απασχολεί την ΕΞΑΑΑ και οι απαντήσεις δεν είναι απλές, αφού οι αιτίες αγγίζουν μια σειρά από παράγοντες του οποίους διερευνά η ένωση.

Στο πλαίσιο αυτό, η ΕΞΑΑΑ ανέθεσε στο ΙΤΕΠ τη μελέτη για τη φέρουσα ικανότητα.

Για την ανάθεση του Α' μέρους της Μελέτης για τη Φέρουσα Ικανότητα της Αθήνας - Αττικής στο ΙΤΕΠ, η Πρόεδρος ΙΤΕΠ Κωνσταντίνα Σβύνου δήλωσε: «Στην αδιαμφισβήτη-

ΤΙ ΘΕΛΟΥΜΕ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΘΗΝΑ;

Το ζητούμενο είναι «τι θέλουμε για την Αθήνα τελικά»; Πρέπει να το σκεφτούμε... Θέλουμε ανεξέλεγκτη δημιουργία κλινών με τον κίνδυνο να μείνουν κενές; Ή επιθυμούμε μια στρατηγική ανάπτυξη η οποία θα μας διασφαλίσει βιωσιμότητα και ορθή εξέλιξη σε όλα τα επίπεδα;

Η Αθήνα υστερεί σε πληρότητα μονάδων και σε τιμές - έναντι των ανταγωνιστών της. Αυτό παραδοσιακά λειτουργεί σε βάρος χρόνου και σε βάρος της συνολι-

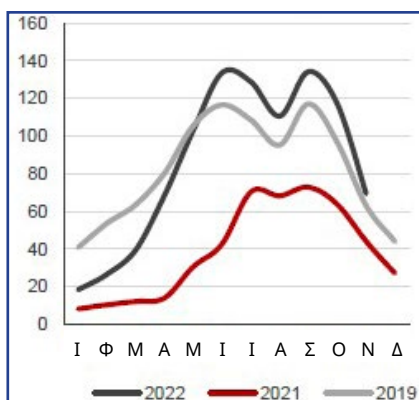
κής ποιότητας που προσφέρουμε ή ελκύουμε και θα πρέπει να ληφθεί υπόψη όλων.

Λαμπρινή Καρανάσιου Ζούλοβιτς,
πρόεδρος της ΕΞΑΑΑ

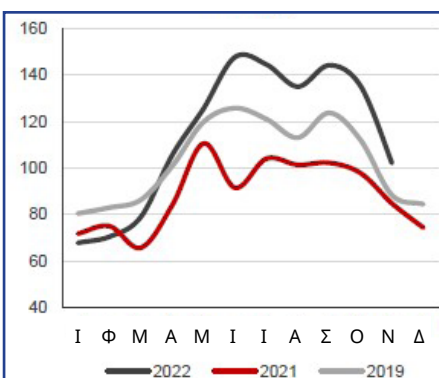
τη στήριξη της βιώσιμης ανάπτυξης της χώρας μας από τον τουρισμό είναι εξαιρετικά σημαντικό να χαράζουμε την τουριστική στρατηγική βάσει των πραγματικών δεδομένων. Το ΙΤΕΠ έχει την τεχνογνωσία και τη δυναμική για την εκπόνηση τέτοιου τύπου μελετών, οι οποίες παρουσιάζουν μια ιδιαίτερη πολυπλοκότητα λόγω των διαφορετικών δεδομένων που πρέπει να συνεκτιμούνται. Συγχαίρουμε την ΕΞΑΑΑ για την ευθύνη και την επιστημονική ωριμότητα με την οποία αντιμετωπίζει το τουριστικό προϊόν και ευχόμαστε και άλλες Ενώσεις Ξενοδόχων να ακολουθήσουν το δικό τους παράδειγμα».

Η «Μελέτη ΕΞΑΑΑ & ΙΤΕΠ για τη Φέρουσα Ικανότητα της Αθήνας - Αττικής», όπως ανακοινώθηκε, παραδίδεται στους πολιτειακούς, τοπικούς και κλαδικούς φορείς, και ακόμη πιο ειδικά στην Περιφέρεια Αττικής, προκειμένου να δρομολογηθεί ένας επίκαιρος και γόνιμος διάλογος για το μέλλον του προορισμού, και εν συνεχεία, με βάση τα μέχρι στιγμής πρώτα συμπεράσματα, να ολοκληρωθεί με το Β' Μέρος η διερεύνηση σε βάθος της «οδού» που οφείλει να ακολουθήσει η Αθήνα τις επόμενες δεκαετίες - ως τουριστικός προορισμός.

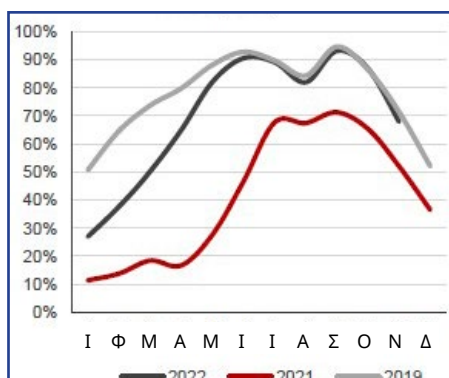
Έσοδο ανά Διαθέσιμο δωμάτιο (Rev Par)

Μέση Τιμή Δωματίου (ADR)

Πληρότητα

Αθήνα έκλεισε με αρνητικό πρόσημο, και συγκεκριμένα με (-)11% σε ό,τι αφορά τη Μέση Πληρότητα, με +1,1% στο Έσοδο ανά Διαθέσιμο δωμάτιο (Rev Par) και μικρή αύξηση της τάξης του +14,7% στη Μέση Τιμή Δωματίου (ADR) - μη ικανή να καλύψει τις συνεχώς αυξανόμενες ανάγκες και υποχρεώσεις των 12μηνων λειτουργίας ξενοδοχείων της Αθήνας.

ΑΘΗΝΑ - ΑΤΤΙΚΗ

ΜΠΟΡΟΥΝ ΝΑ ΑΝΤΕΞΟΥΝ ΑΛΛΕΣ ΚΛΙΝΕΣ; ΚΟΡΕΣΜΕΝΗ Η ΑΘΗΝΑ - ΦΥΣΙΟΛΟΓΙΚΗ Η ΑΤΤΙΚΗ

- ✓ Κατά πόσο η τουριστική ανάπτυξη της Αθήνας έχει υπερβεί τα βέλτιστα όρια;
- ✓ Χρειάζεται να ληφθούν μέτρα πολιτικής με βάση το μοντέλο τουριστικής ανάπτυξης της περιοχής;

Αυτά ήταν δύο από τα καυτά ερωτήματα που κλήθηκε να απαντήσει τεκμηριωμένα το ΙΤΕΠ μέσω της μελέτης -σχετικά με τη Φέρουσα Ικανότητα Τουριστικής Ανάπτυξης στην περιοχή της Αθήνας- που του ανατέθηκε από την ΕΞΑΑΑ.

Στην ανακοίνωση που εξέδωσε το ΙΤΕΠ μετά την παρουσίαση της μελέτης, αλλά και βάσει αυτών που ανέφερε και αυτών που καταγράφονται στη μελέτη σχετικά με τη μέθοδο και το σκεπτικό που ακολουθήθηκε για να εξαχθούν τα συμπεράσματα, σημειώνονται τα ακόλουθα: «Εκκινώντας από την εξέταση της διαχρονικής ανάπτυξης του τουριστικού φαινομένου στο σύνολο της ελληνικής επικράτειας, καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι το μοντέλο τουριστικής ανάπτυξης της χώρας βρίσκεται στο στάδιο της ωρίμανσης και, συνεπώς, μια συζήτηση για τους τρόπους ανανέωσης του τουριστικού προϊόντος και του μοντέλου τουριστικής ανάπτυξης που θα επιλεγεί για το μέλλον είναι επίκαιρη. Εν συνεχεία εκτιμούμε ορισμένους βασικούς δείκτες Φέρουσας Ικανότητας Τουριστικής Ανάπτυξης για την περιοχή της Αθήνας, κάνοντας συγκριτική ανάλυση με αντίστοιχες μετρήσεις τόσο για την Αττική όσο και για το σύνολο της επικράτειας».

Πριν περάσουμε, όμως, στην εξέταση των στοιχείων, ας δούμε μερικούς χρήσιμους ορισμούς που θα βοηθήσουν στην κατανόηση τόσο των στοιχείων που προκύπτουν από την έρευνα όσο και των τρόπων με τους οποίους εξετάζεται το αν μια περιοχή εί-

ναι κορεσμένη σε επίπεδο τουριστικής ανάπτυξης ή όχι.

Τι είναι η προς εξέταση «Φέρουσα Ικανότητα Τουριστικής Ανάπτυξης»; Με βάση τον ορισμό του Παγκόσμιου Οργανισμού Τουρισμού, η φέρουσα ικανότητα είναι «Ο μέγιστος αριθμός τουριστών που μπορεί να φιλοξενήσει ένας προορισμός, χωρίς να προκληθεί καταστροφή του φυσικού, οικονομικού και κοινωνικού-πολιτιστικού περιβάλλοντος, και πτώση της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών και της ικανοποίησης των επισκεπτών».

Θα πρέπει να σημειωθεί ότι η απάντηση στο ερώτημα «Κατά πόσο μια περιοχή επιδέχεται περαιτέρω τουριστικής ανάπτυξης;» εξαρτάται από πολλούς και διαφορετικούς παράγοντες, και τα στοιχεία που προκύπτουν από τις σχετικές μελέτες για τη «φέρουσα ικανότητα» αποτελούν πολύτιμο υλικό, που από μόνο του όμως δεν είναι αρκετό για να οδηγήσει σε ασφαλή συμπεράσματα, χωρίς τον συνυπολογισμό και άλλων παραμέτρων».

Όπως εξάλλου σημείωσε και η Πρόεδρος ΙΤΕΠ Κων. Σβύνου: «Η "Μελέτη ΕΞΑΑΑ & ΙΤΕΠ για τη

Φέρουσα Ικανότητα της Αθήνας-Αττικής", όπως ανακοινώθηκε, παραδίδεται στους πολιτειακούς, τοπικούς και κλαδικούς φορείς, και ακόμη πιο ειδικά στην Περιφέρεια Αττικής, προκειμένου να δρομολογηθεί ένας επίκαιρος και γόνιμος διάλογος για το μέλλον του προορισμού και εν συνεχεία, με βάση τα μέχρι στιγμής πρώτα συμπεράσματα, να ολοκληρωθεί με το Β' Μέρος η διερεύνηση σε βάθος της "οδού" που οφείλει να ακολουθήσει η Αθήνα τις επόμενες δεκαετίες - ως τουριστικός προορισμός».

Σημαντικοί δείκτες που εξετάζονται για να προκύψουν σχετικά συμπεράσματα για κάθε προορισμό (εξετάστηκαν και στη συγκεκριμένη μελέτη) είναι:

• ΔΤΑ: Δείκτης Τουριστικής Λειτουργίας

Ο δείκτης εξετάζει τον αριθμό των κλινών σε σχέση με τον πληθυσμό
(Κλίνες / Πληθυσμός X 100)

• ΔΤΠ: Δείκτης Τουριστικής Πυκνότητας

Ο δείκτης εξετάζει τον αριθμό των διανυκτερεύσεων σε σχέση με την έκταση
(Διανυκτερεύσεις / Έκταση X 100/365)

• ΔΤΕ: Δείκτης Τουριστικής Έντασης

Ο δείκτης εξετάζει τον αριθμό των αφίξεων σε σχέση με τον πληθυσμό

(Αφίξεις / Πληθυσμός Χ 100)

ΥΠΕΡΒΑΣΗ ΟΡΙΩΝ ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ – ΣΕ ΦΥΣΙΟΛΟΓΙΚΑ ΕΠΙΠΕΔΑ Η ΑΤΤΙΚΗ

Η ανάλυση των ευρημάτων δείχνει ότι τα τελευταία χρόνια έχει γίνει υπέρβαση των βέλτιστων ορίων τουριστικής ανάπτυξης στην περιοχή της Αθήνας, ενώ οι αντίστοιχοι δείκτες για την Αττική και την επικράτεια κυμαίνονται σε φυσιολογικά επίπεδα.

Τα αίτια της επιδείνωσης των δεικτών Φέρουσας Ικανότητας Τουριστικής Ανάπτυξης στην περιοχή της Αθήνας εντοπίζονται στη μεγάλη αύξηση της ζήτησης για υπηρεσίες καταλύματος, η οποία καλύφθηκε σε συντριπτικό ποσοστό μέσω της ραγδαίας εξάπλωσης καταλυμάτων βραχυχρόνιας μίσθωσης.

Αντιθέτως, το ξενοδοχειακό δυναμικό της Αθήνας παρέμεινε στάσιμο και η αυξημένη ζήτηση καλύφθηκε μέσω αξιοποίησης του πλεονάζοντος δυναμικού.

Συγκεκριμένα, βάσει των στοιχείων της μελέτης την εξεταζόμενη περίοδο 2012-2019, τα βασικά μεγέθη έχουν εξελιχθεί ως εξής:

Σε ό,τι αφορά τις διανυκτερεύσεις

- Οι διανυκτερεύσεις στην Αθήνα αυξήθηκαν από περίπου 4,5 εκατομμύρια σε πάνω από 6,5 εκατομμύρια.

Σε ό,τι αφορά την εξέλιξη δωματίων στην Αθήνα

- Τα δωμάτια βραχυχρόνιας μίσθωσης έχουν αυξηθεί κατά 374%.

- Τα ξενοδοχειακά δωμάτια έχουν αυξηθεί κατά 11%.

Η αυξημένη ζήτηση για υπηρεσίες καταλύματος συνδυάστηκε με ραγδαία αύξηση των καταλυμάτων βραχυχρόνιας μίσθωσης. Ο ρυθμός μεταβολής δωματίων παρουσιάστηκε ιδιαίτερα αυξημένος το 2017, που για τα καταλύματα βραχυχρόνιας μίσθωσης ξεπέρασε το 60%, όταν για τα ξενοδοχεία ήταν κάτω από 20%.

Σε γενικές γραμμές, όπως προαναφέρθηκε, η Αθήνα παρουσιάζει υπέρβαση των ορίων βέλτιστης τουριστικής ανάπτυξης, ενώ η Αττική και η χώρα στο σύνολό της δεν φαίνεται να αντι-

μετωπίζει τέτοιου είδους πρόβλημα.

Η αντιστροφή της κατάστασης -για την Αθήνα-, ώστε να αποφευχθεί η είσοδος της τουριστικής ανάπτυξης στο στάδιο του κορεσμού, απαιτεί κάποιου είδους ανανέωση του τουριστικού προϊόντος.

Για αυτόν τον λόγο, το ΙΤΕΠ εξέτασε τις τάσεις του προσφερόμενου τουριστικού προϊόντος από τα ξενοδοχεία της Αθήνας. Σύμφωνα με τα ευρήματα της μελέτης, το ξενοδοχειακό δυναμικό της Αθήνας έχει αναβαθμιστεί ποιοτικά τα τελευταία χρόνια, ενώ χαρακτηρίζεται και από χαμηλότερη εποχικότητα, σε σχέση με το υπόλοιπο της επικράτειας. Αυτές οι τάσεις είναι θετικές για τη φέρουσα ικανότητα τουριστικής ανάπτυξης της περιοχής, καθώς δείχνουν ότι τα ξενοδοχεία της Αθήνας προσφέρουν ένα διαφοροποιημένο και ποιοτικά ανώτερο τουριστικό προϊόν.

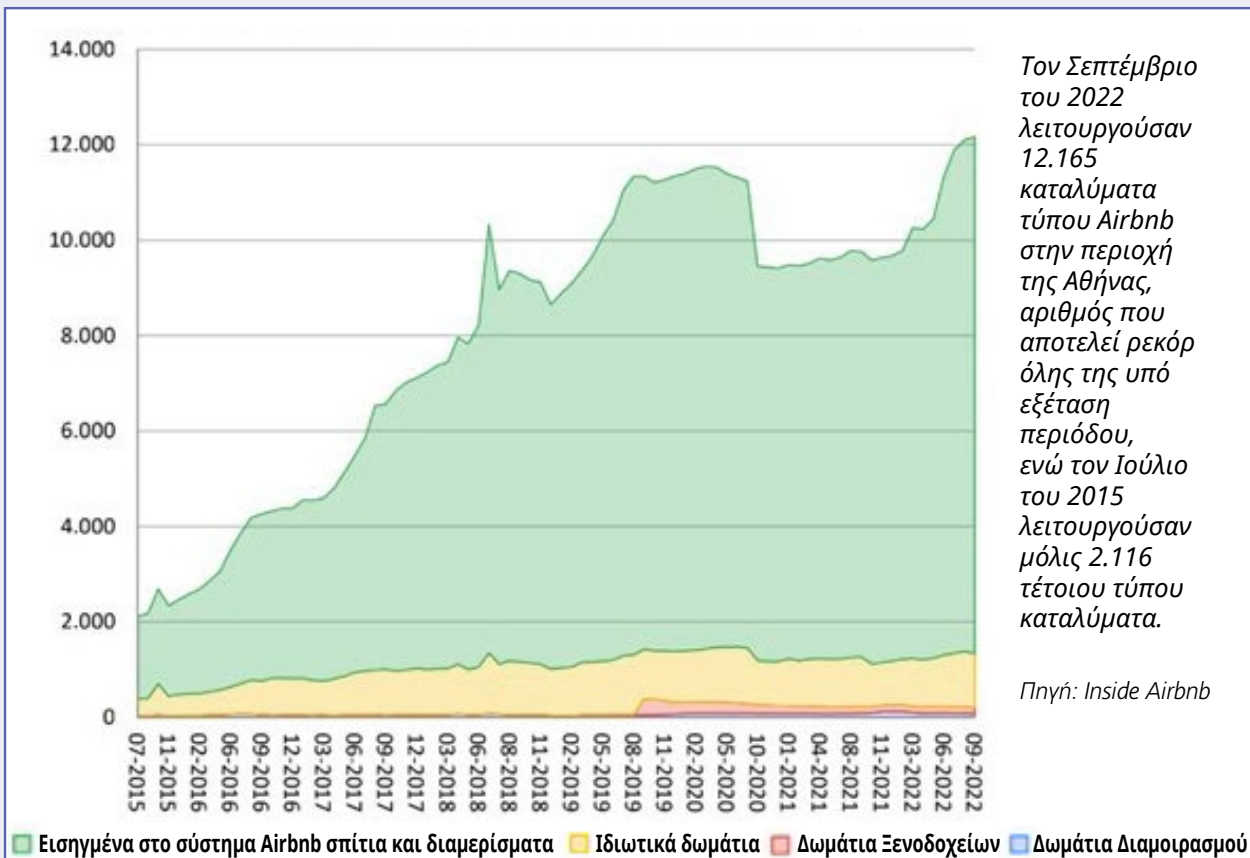
Από την άλλη πλευρά, η χωρίς ποιοτικά κριτήρια, ανεξέλεγκτη εξάπλωση νέων καταλυμάτων τείνει να επιδεινώσει τους δείκτες φέρουσας ικανότητας της πόλης.

ΕΞΕΛΙΞΗ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ, 2000-2021

Έτος	ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑ			ΑΤΤΙΚΗ			ΑΘΗΝΑ		
	Μονάδες	Δωμάτια	Κλίνες	Μονάδες	Δωμάτια	Κλίνες	Μονάδες	Δωμάτια	Κλίνες
2000	8.073	312.993	593.990	714	34.166	63.570	258	15.656	28.968
2004	8.899	351.891	669.271	662	31.884	59.578	252	16.296	30.149
2008	9.385	375.067	715.857	655	32.937	61.375	249	16.400	30.110
2012	9.661	399.037	767.756	614	31.279	58.231	230	15.492	28.401
2013	9.677	401.332	773.445	607	31.111	57.786	226	15.027	27.466
2014	9.745	404.779	780.721	644	31.364	58.197	225	14.826	27.028
2015	9.727	404.548	781.052	648	31.392	58.297	226	14.748	26.959
2016	9.730	407.146	788.553	649	31.439	58.453	225	14.696	26.906
2017	9.783	414.127	806.045	648	31.894	59.878	227	15.024	27.581
2018	9.873	425.973	835.773	647	32.012	60.303	230	15.187	28.054
2019	9.971	433.689	856.347	675	33.127	62.899	257	16.299	30.232
2020	10.052	438.294	869.250	697	34.352	65.909	281	17.543	33.125
2021	10.107	441.402	879.155	698	34.367	65.987	282	17.561	33.197

Πηγή: ΙΤΕ

ΔΙΑΧΡΟΝΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΩΝ ΚΑΤΑΛΥΜΑΤΩΝ ΤΥΠΟΥ AIRBNB ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ, 2015 - 2022

ΜΕΡΙΚΑ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ

Η περαιτέρω διερεύνηση της αγοράς καταλυμάτων στην περιοχή της Αθήνας και η ανάλυση της προσφοράς και της ζήτησης ανά τύπο καταλύματος (ξενοδοχειακά καταλύματα, καταλύματα οικονομίας διαμοιρασμού, Airbnb, σύντομης διαμονής, ενοικιαζόμενα) οδηγεί τους ερευνητές σε μια σειρά από ενδιαφέροντα συμπεράσματα:

- Σχεδόν οι μισές κλίνες (περίπου 43%) που λειτουργούν στην Αθήνα ανήκουν σε μη ξενοδοχειακά καταλύματα (Airbnb και ενοικιαζόμενα), με τη συντριπτική πλειονότητα (περίπου 94%) να αφορά καταλύματα τύπου Airbnb.
- Τα τελευταία χρόνια, που εντοπίζεται και η ραγδαία επιδείνωση των δεικτών φέρουσας ικανότητας τουριστικής ανάπτυξης στην

περιοχή της Αθήνας, τα προσφερόμενα δωμάτια και κλίνες βραχυχρόνιας μίσθωσης έχουν αυξηθεί κατά 374% και 377%, αντίστοιχα, ενώ τα ξενοδοχειακά δωμάτια και κλίνες έχουν αυξηθεί κατά μόλις 11% και 12%, αντίστοιχα. Συνεπώς, η αύξηση των καταλυμάτων στην περιοχή της Αθήνας τα τελευταία χρόνια οφείλεται κατά συντριπτικό ποσοστό στην αύξηση των καταλυμάτων τύπου Airbnb.

- Η διερεύνηση της σύνθεσης του ξενοδοχειακού δυναμικού στην περιοχή της Αθήνας έδειξε ότι τα δωμάτια που προσφέρονται ανήκουν σε υψηλότερες κατηγορίες, ενώ και η εποχικότητα της τουριστικής δραστηριότητας στα ξενοδοχειακά καταλύματα είναι ήδη σημαντικά χαμηλότερη σε σχέση με την υπόλοιπη επικράτεια. Τα δύο παραπάνω χαρακτηριστικά των ξενοδοχειακών καταλυμάτων

συμβάλλουν στην άμβλυνση της τουριστικής πίεσης, καθώς τόσο η παροχή υψηλότερης ποιότητας υπηρεσιών όσο και η χαμηλή εποχικότητα που χαρακτηρίζει τα ξενοδοχειακά καταλύματα της Αθήνας υποδεικνύουν ότι το προσφερόμενο τουριστικό προϊόν είναι διαφοροποιημένο σε σχέση με αυτό της υπόλοιπης επικράτειας. Από την άλλη πλευρά, η χωρίς ποιοτικά κριτήρια, ανεξέλεγκτη εξάπλωση νέων καταλυμάτων τείνει να επιδεινώνει τους δείκτες φέρουσας ικανότητας της πόλης.

- Αντίθετα, οι δείκτες φέρουσας ικανότητας τουριστικής ανάπτυξης που εκτιμήσαμε για την περιοχή της Αττικής και το σύνολο της επικράτειας δείχνουν ότι τόσο η χώρα συνολικά όσο και η περιοχή της Αττικής ειδικά έχουν περιθώρια περαιτέρω τουριστικής ανάπτυξης.

ΔΙΑΣΥΝΔΕΣΗ ΤΟΥ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΟΥ ΚΛΑΔΟΥ ΜΕ ΤΟΝ ΠΡΩΤΟΓΕΝΗ ΤΟΜΕΑ

- ✓ 88% ελληνικά τρόφιμα και ποτά αγοράζουν τα ξενοδοχεία.
- ✓ Το 88% της συνολικής δαπάνης των ξενοδοχείων στη χώρα μας για προμήθεια τροφίμων και πο-

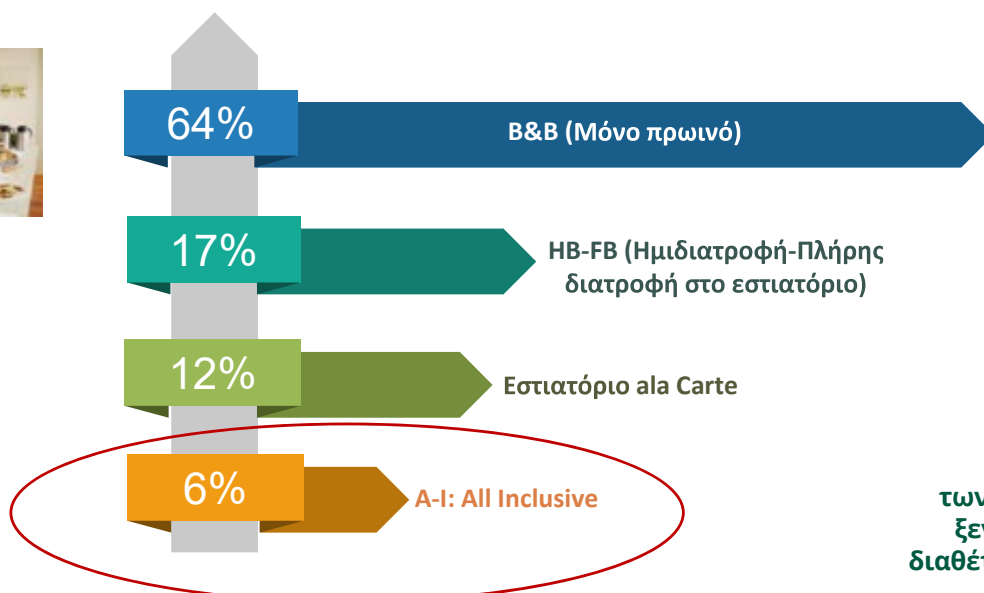
τών πηγαίνει σε ελληνικά προϊόντα τοπικών παραγωγών ή από την υπόλοιπη Ελλάδα.

- ✓ Τα ποσοστά διαφοροποιούνται ανάλογα με τα προϊόντα.

Προϊόντα «πρωταθλητές» στις αγορές σε τοπικό επίπεδο αποτελούν η μαναβική, τα αβγά και τα αρτοπαρασκευάσματα και ακολουθούν το λάδι, το κρασί και το μέλι.

Είδος ΚΥΡΙΑΣ* υπηρεσίας επισιτισμού που προσφέρει το ξενοδοχείο

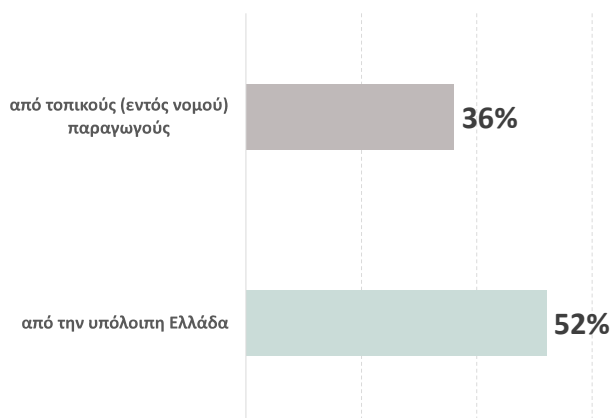
54%
των ελληνικών
ξενοδοχείων
διαθέτει εστιατόριο

* Ένα ξενοδοχείο μπορεί να προσφέρει περισσότερες από μία επισιτιστικές υπηρεσίες. Τα ποσοστά αναφέρονται στην κύρια υπηρεσία που παρέχουν.

Δαπάνη αγοράς τροφίμων και ποτών στα ελληνικά ξενοδοχεία

Η δαπάνη για την προμήθεια τροφίμων και ποτών ως ποσοστό επί του συνολικού κόστους σχετικών αγορών

88%
της δαπάνης
των ξενοδοχείων
για αγορά τροφίμων
και ποτών αφορά
την αγορά ελληνικών
προϊόντων

Από την άλλη πλευρά, το μεγαλύτερο ποσοστό εισαγωγών γίνεται στα Ψάρια & θαλασσινά(!) με 27%, ενώ ακολουθούν το κρέας με 22% και η μπίρα με 18%.

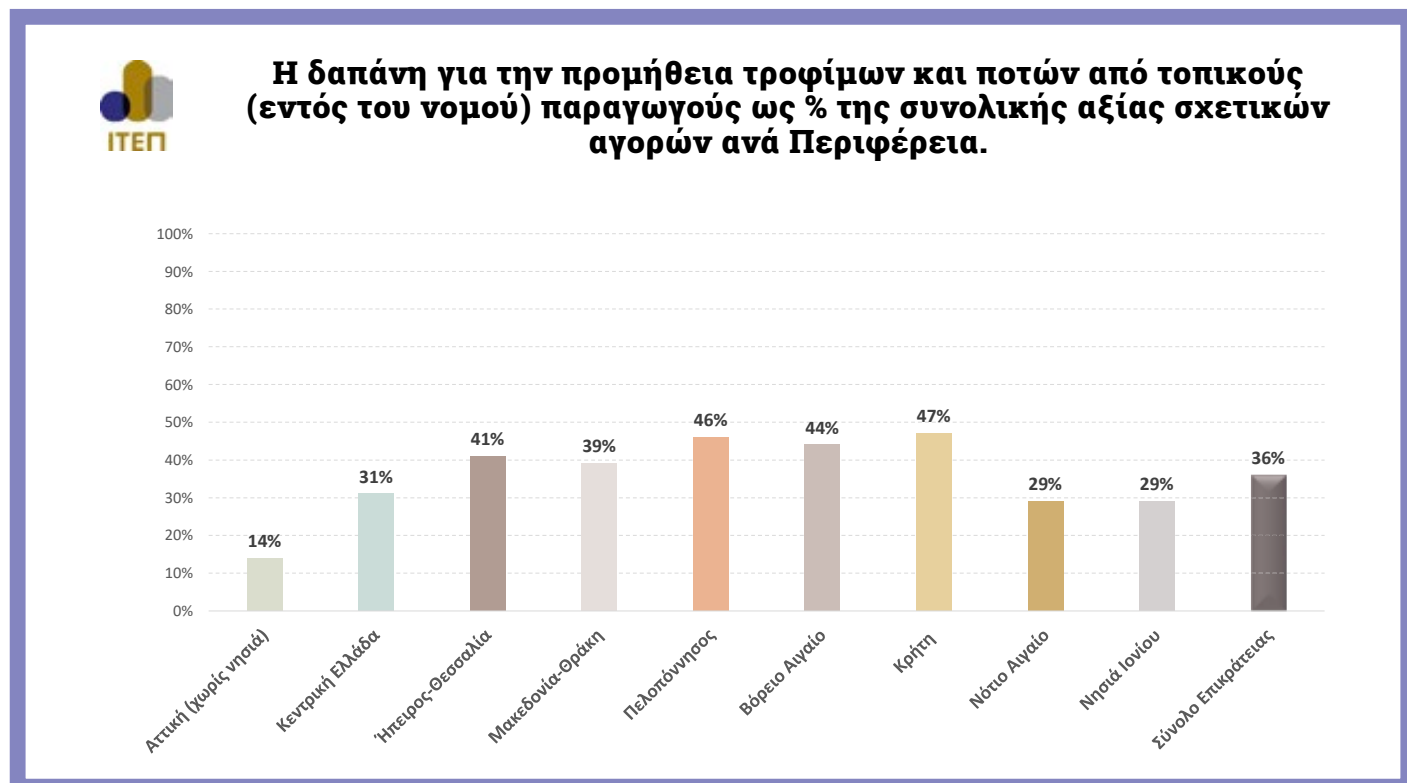
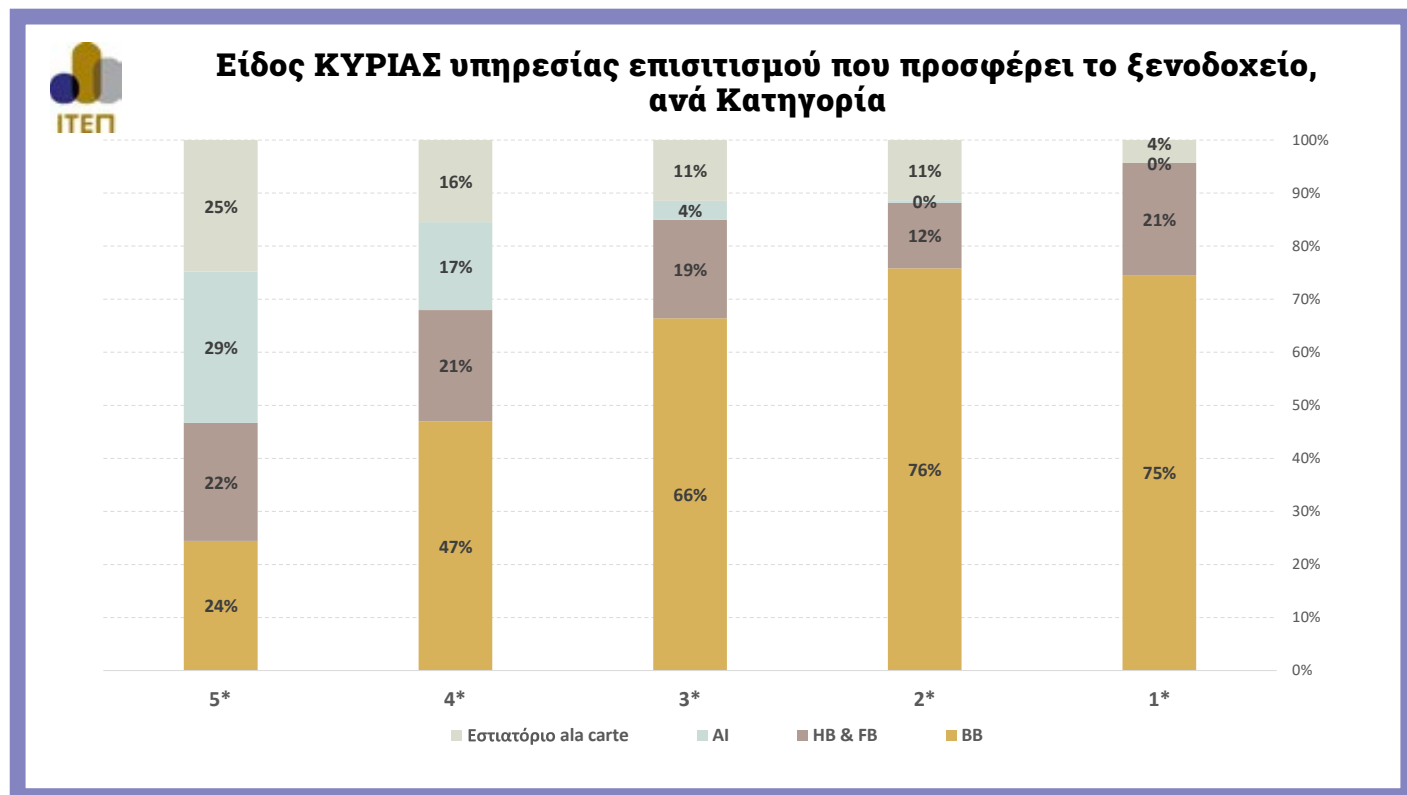
Το 36% αφορά προμήθειες από την τοπική αγορά (εντός νομού) και το 52% από την υπόλοιπη χώρα.

Τα στοιχεία αυτά έχουν ιδιαίτερη σημασία για τη διασύνδεση του τουρισμού με την τοπική οικονομία στο ευρύτερο δυνατό επίπεδο.

Όπως είναι αναμενόμενο, η Αττική έχει τη μικρότερη σύνδεση με την τοπική αγορά (μόλις 14%) ενώ στην κορυφή της λίστας (με ποσοστά

άνω του 40%) βρίσκονται η Κρήτη, η Πελοπόννησος, το Β. Αιγαίο, η Ήπειρος και η Θεσσαλία, και από κοντά η Μακεδονία και η Θράκη.

Αξίζει να σημειωθεί ότι τα ξενοδοχεία αναφέρουν ως κύριους ανασταλτικούς παράγοντες προμήθει-
ας τροφίμων και ποτών από τοπι-

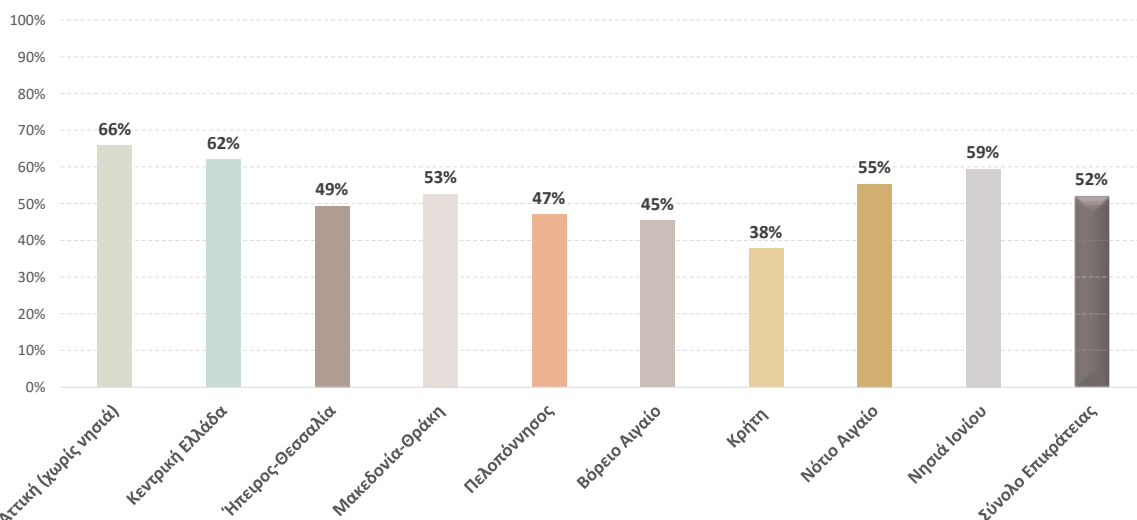
κούς παραγωγούς σε όλες τις Ελληνικές Περιφέρειες τον μικρό όγκο παραγωγής και το υψηλό κόστος. Ακολουθεί, με σημαντικό ποσοστό (41,5%) ο ανασταλτικός παράγοντας του μικρού αριθμού πιστοποιημένων παραγωγών. Τα στοιχεία της έρευνας είναι εν-

θαρρυντικά για τη σχέση ξενοδοχείων με την τοπική και εθνική παραγωγή. Μια σχέση που αξίζει να ισχυροποιηθεί και να διευρυνθεί με αμοιβαίο όφελος. Το θέμα έχει ιδιαίτερο ενδιαφέρον. Θα επανέλθουμε με περισσότερα

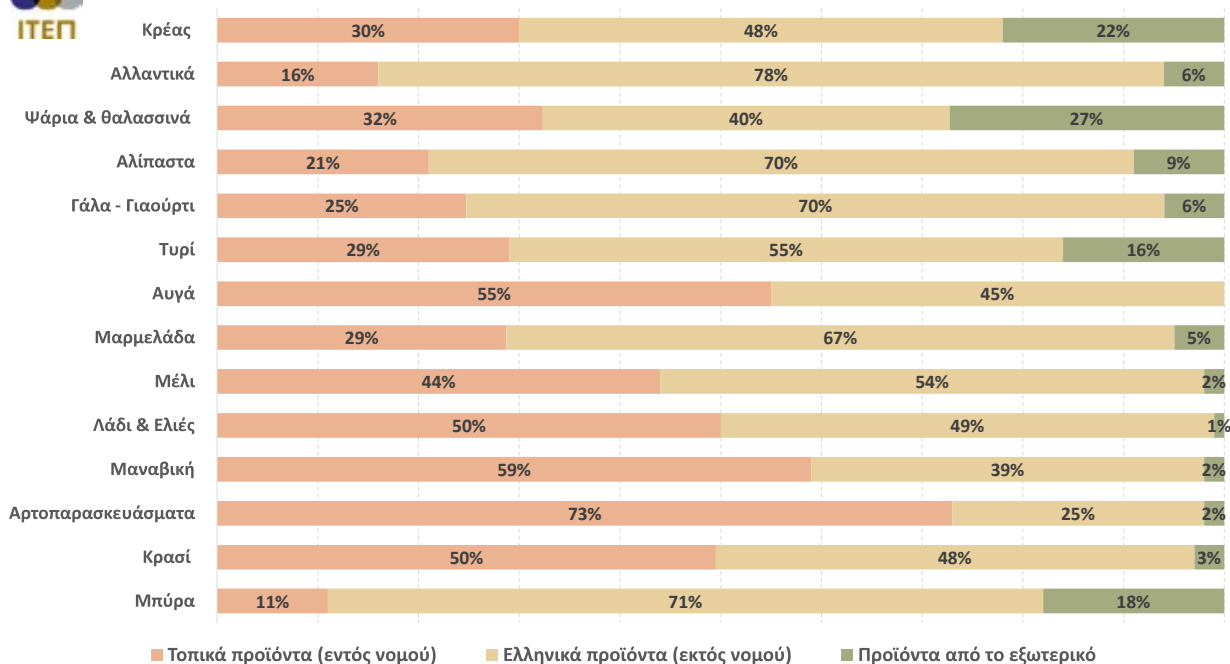
στοιχεία, εξετάζοντας και άλλες πτυχές του, αλλά και με καταγραφή σχετικών προβλημάτων και ευκαιριών. Φυσικά, είμαστε ανοικτοί στις προτάσεις και σκέψεις σας, που μπορείτε να στείλετε στο email του ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ 360 editors@tourismos360.gr

Η δαπάνη για την προμήθεια τροφίμων και ποτών από παραγωγούς λοιπής Επικράτειας, εκτός του νομού, ως % της συνολικής αξίας σχετικών αγορών ανά Περιφέρεια

Μέση κατανομή προμηθειών ξενοδοχείου ανά προϊόν και προέλευση

ΟΙΝΟΣ ΚΑΙ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Το 97% των κρασιών στα ξενοδοχεία μας είναι ελληνικά

✓ Υπάρχουν περίπου 100 επισκέψιμα οινοποιεία, τα οποία μπορούν να δεχτούν πάνω από 1500 επισκέπτες ετησίως.

✓ Πρέπει να διανύσουμε αρκετό δρόμο μέχρι να φτάσουμε σε σημείο αντίστοιχο με τους καθιερωμένους προορισμούς οινοτουρισμού διεθνώς.

Σε στενή και συνεχώς βελτιούμενη σχέση βρίσκονται το ελληνικό κρασί και ο ελληνικός τουρισμός εν συγκρίσει με άλλους τομείς της πρωτογενούς αγροτικής και κτηνοτροφικής παραγωγής και επεξεργασίας. Σε μελέτη του 2022, το ΙΤΕΠ καταγράφει ότι το 88% της συνολικής δαπάνης για προμήθεια τροφίμων και ποτών στα ελληνικά ξενοδοχεία αφορά ελληνικά προϊόντα, το 36% προμήθειες από την τοπική αγορά (εντός νομού) και το 52% από την υπόλοιπη χώρα. Ειδικότερα, το 97% των κρασιών που καταναλώνουν τα ξενοδοχεία είναι ελληνικά!

Πέρα από την άριστη σχέση του ελληνικού κρασιού με την ξενοδοχία, ο οινοτουρισμός έχει αρχίσει να αποκτά όλο και ισχυρότερη παρουσία στην Ελλάδα, αν και ακόμα απέχει από το επίπεδο που βρίσκονται άλλες ανεπτυγμένες (σε αυτόν τον τομέα) ανταγωνίστριες χώρες. Σε σχετική εργασία για την ανταγωνιστικότητα της Ελλάδας σε σχέση με άλλους προορισμούς οινοτουρισμού, η πρόεδρος της Εθνικής Επιτροπής Οινοτουρισμού (ΕΘΕΠΟ), Τριανταφυλλοπούλου Μαίρη, απαντάει στο «ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ 360»:

Τριανταφυλλοπούλου Μαίρη

Πρόεδρος της Εθνικής Επιτροπής Οινοτουρισμού (ΕΘΕΠΟ)

Ο οινοτουρισμός βρίσκεται σε φάση ανάπτυξης στην Ελλάδα

Τα τελευταία χρόνια παρατηρούμε συστηματική προσπάθεια ανάπτυξης των εναλλακτικών μορφών τουρισμού, με στόχο τον εμπλουτισμό των εμπειριών των

Τριανταφυλλοπούλου Μαίρη,
Πρόεδρος της Εθνικής Επιτροπής
Οινοτουρισμού (ΕΘΕΠΟ)

επισκεπτών της Ελλάδας και την προσθήκη δραστηριοτήτων που θα διαφοροποιήσουν και θα αναβαθμίσουν τη χώρα ως τουριστικό προορισμό. Με την έννοια αυτή, ο οινοτουρισμός γνωρίζει (αν και καθυστερημένα σε σχέση με άλλες ευρωπαϊκές χώρες, όπως Γαλλία, Ιταλία, Ισπανία, Γερμανία) ανάπτυξη στη χώρα μας. Σημαντικό ρόλο στην ανάπτυξή του φέρει η θεσμοθέτησή του με τον Νόμο 4276/2014, καθώς και η θεσμοθέτηση των προδιαγραφών των επισκέψιμων οινοποιείων με την ΚΥΑ 1746/21.1.2015. Στην Ελλάδα υπάρχουν περίπου 100 επισκέψιμα οινοποιεία, τα οποία έχουν προμηθευτεί το ειδικό σήμα, που μπορούν να δεχτούν πάνω από 1500 επισκέπτες ετησίως. Από τις τελευταίες ανακοινώσεις της υφυ-

πουργού Σοφίας Ζαχαράκη ήταν και η ψηφιακή πύλη για τα επισκέψιμα οινοποιεία, κάτι που αναμένεται να βοηθήσει στην ανάδειξη αυτής της μορφής τουρισμού στην Ελλάδα.

Ωστόσο, αξίζει να σημειωθεί ότι πρέπει να διανύσουμε αρκετό δρόμο μέχρι να φτάσουμε σε σημείο αντίστοιχο με τους καθιερωμένους προορισμούς οινοτουρισμού διεθνώς.

Ιδιαίτερα στις αγορές των ΗΠΑ, της Ν. Αφρικής και της Αργεντινής, ο οινοτουρισμός βρίσκεται σε υψηλά επίπεδα και ραγδαία αναπτυσσόμενη τροχιά. Στην Ελλάδα διαθέτουμε μακράιωνη οινική παράδοση, και αυτή θα πρέπει να κάνουμε γνωστή.

Εξάλλου, ο οινοτουρισμός δεν απευθύνεται μόνο στους αλλοδαπούς τουρίστες αλλά και στους Έλληνες. Αποτελεί μια πολύ καλή ευκαιρία να γνωρίσουμε τον τόπο μας, τον οποίο συχνά δεν ξέρουμε όσο καλά θα έπρεπε.

Προς αυτή την κατεύθυνση διοργανώνονται στα επισκέψιμα οινοποιεία δραστηριότητες και εκδηλώσεις που απευθύνονται και στο ελληνικό κοινό.

Η ανάπτυξη του οινοτουρισμού, εκτός από τα εμφανή πλεονεκτήματα που έχει για τους παραγωγούς του κρασιού, μπορεί να επιφέρει σημαντικές θετικές επιδράσεις και στον τουρισμό γενικότερα. Ο οινοτουρισμός απο-

τελεί προστιθέμενη αξία και στοιχείο που μπορεί να αξιοποιηθεί για την επέκταση της τουριστικής σαιζόν. Οι ξένοι επισκέπτες είναι περισσότερο εξοικειωμένοι με αυτόν και τον αναζητούν σε μια οινοπαραγωγική περιοχή ως στοιχείο γνωριμίας με τον τόπο, την παράδοση και τον πολιτισμό.

ΟΙ ΔΡΟΜΟΙ ΤΟΥ ΚΡΑΣΙΟΥ

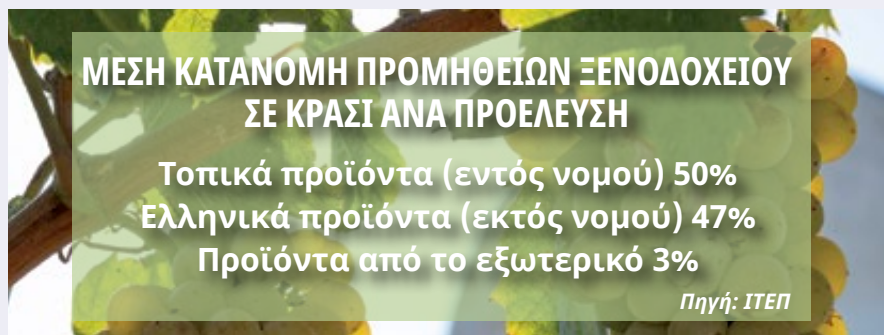
Για τη διατήρηση και την ανάδειξη της κληρονομιάς του «οίνου και της αμπέλου» αναπτύχθηκαν οι Δρόμοι του Κρασιού, που αποτελούν προτάσεις προσεκτικά επιλεγμένων διαδρομών που διασχίζουν τα πιο γραφικά σημεία μιας αμπελουργικής ζώνης. Εκεί μπορείτε να επισκεφτείτε επιλεγμένες οινοπαραγωγικές μονάδες, να δοκιμάσετε τοπικές ποικιλίες και κρασιά συνοδευμένα από παραδοσιακές γεύσεις της περιοχής και να περιηγηθείτε σε παραδοσιακούς οικισμούς, αρχαιολογικούς χώρους, μουσεία κ.ά.

Στην Ελλάδα υπάρχουν έξι μεγάλες περιφερειακές Ενώσεις Οινοπαραγωγών, οι οποίες δραστηριοποιούνται κατά τόπους, συντονίζουν την ανάπτυξη του οινοτουρισμού και είναι υπεύθυνες για τη χάραξη των «δρόμων του κρασιού»:

- Οινοποιοί Βορείου Ελλάδος
- Ένωση Οινοπαραγωγών του Αμπελώνα της Κεντρικής Ελλάδος
- Ένωση Οινοπαραγωγών του Αμπελώνα της Αττικής
- Ένωση Οινοπαραγωγών του Αμπελώνα της Πελοποννήσου
- Ένωση Οινοπαραγωγών του Αμπελώνα των Νησιών του Αιγαίου
- Wines of Crete

ΟΙ ΕΝΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΤΟ ΕΘΝΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΟΙΝΟΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

Οι Ενώσεις μαζί με τα συλλογικά όργανα του κλάδου ΣΕΟ-ΚΕΟΣΟΕ και ΕΔΟΑΟ απαρτίζουν την ΕΘΕΠΟ, η οποία εργάζεται για τον Οινοτουρισμό και συγκεκριμένα για την υλοποίηση του οράματος που περιλαμβάνει την Ανάπτυξη του Οινοτουρισμού με στόχο τη

βελτίωση των πωλήσεων των οινοποιείων, την προβολή του εθνικού οινικού προϊόντος σύμφωνα με την εθνική στρατηγική, τη βελτίωση της επισκεψιμότητας και της ελκυστικότητας των προορισμών με εκπαίδευση, πληροφόρηση, συνεργασίες, επενδύσεις και δικτύωση.

Πρόσφατα ζητήθηκε από την ΕΔΟΑΟ να θεσμοθετηθεί το Εθνικό Συμβούλιο Οινοτουρισμού, το οποίο θα λειτουργεί ως χώρος συζήτησης και προβληματισμού με τους φορείς του τουρισμού και των συναφών με τον Οινοτουρισμό δραστηριοτήτων, με στόχο τη διαμόρφωση προτάσεων προς τη Δημόσια Διοίκηση.

ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΞΕΕ - ΕΔΟΑΟ

Φέτος το καλοκαίρι ξεκίνησε η συνεργασία μεταξύ της Εθνικής Διεπαγγελματικής Οργάνωσης Αμπέλου και Οίνου και του Ξενοδοχειακού Επιμελητηρίου Ελλάδος, με στόχο την αναβάθμιση της οινικής εμπειρίας στη χώρα. Ο πρόεδρος του ΞΕΕ Αλέξανδρος Βασιλικός και ο πρόεδρος της ΕΔΟΑΟ Κώστας Ευσταθίου υπέγραψαν μνημόνιο συνεργασίας (ΜοΥ), παρουσία της Υφυπ. Τουρισμού, κας Ζαχαράκη, και της Προέδρου της Εθνικής Επιτροπής Οινοτουρισμού, Μάιρης Τριανταφυλλοπούλου.

Με βάση το Πρωτόκολλο Συνεργασίας, τα δύο μέρη θα αναπτύξουν από κοινού συνέργειες και δράσεις, όπως μεταξύ άλλων:

- Ευαισθητοποίηση και ενημέρωση σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο των μελών του ΞΕΕ και της ΕΔΟΑΟ.
- Καθιέρωση διαδικασίας και όρων για την πιστοποίηση της

ορθής οινικής εμπειρίας και της εκπροσώπησης του ελληνικού αμπελώνα στα εστιατόρια των ξενοδοχείων.

- Δέσμευση από πλευράς των μελών της ΕΔΟΑΟ για την πραγματοποίηση ετήσιας παρουσίασης των κρασιών της χρονιάς στα μέλη του ΞΕΕ.

- Διοργάνωση τακτικών εκπαιδευτικών σεμιναρίων γευσισγνωσίας στα ελληνικά ξενοδοχεία.

- Αδελφοποιήσεις οινοποιείων με ξενοδοχεία.

- Ενημέρωση των μελών του ΞΕΕ και προτροπή τους για τη συμπερίληψη στη λίστα Επώνυμων Ελληνικών Κρασιών προερχόμενων και από την αμπελουργική ζώνη στην οποία βρίσκεται το εκάστοτε ξενοδοχείο.

- Φιλοξενία από τα μέλη του ΞΕΕ των νικητών των διαγωνισμών, αλλά και των δημοσιογράφων οίνου.

- Συνεργασία των μελών του ΞΕΕ και της ΕΔΟΑΟ σε τοπικό επίπεδο, ώστε τα εποχιακά δώρα που προσφέρουν τα μέλη του ΞΕΕ να περιλαμβάνουν Επώνυμα Ελληνικά Κρασιά.

- Συνεργασία των μελών του ΞΕΕ και της ΕΔΟΑΟ με την περιφερειακή/τοπική Αυτοδιοίκηση, προκειμένου να αναπτυχθούν δίκτυα και δράσεις οινοτουρισμού (δρόμοι κρασιού, δίκτυα ποιότητας κ.τ.λ.)

- Συνεργασία των μελών του ΞΕΕ και της ΕΔΟΑΟ με τον Ελληνικό Οργανισμό Τουρισμού (ΕΟΤ), ώστε η δέσμευση και οι δράσεις τους για την αναβάθμιση της οινικής εμπειρίας και της εμπειρίας φιλοξενίας στη χώρα να εντάσσονται στην εθνική στρατηγική για την προώθηση του ελληνικού τουριστικού προϊόντος.

ΤΟ 80% ΤΩΝ ΑΙΤΗΣΕΩΝ ΕΚΤΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΥ

ΕΝΩΣΗ ΞΕΝΟΔΟΧΩΝ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ

Με επιστολή που έστειλε η Ένωση Ξενοδόχων Ηρακλείου στους αρμόδιους Υπουργούς στις αρχές του μήνα, υπογράμμισε τον έντονο προβληματισμό της για την πορεία του καθεστώτος ενίσχυσης τουριστικών Επενδύσεων του νέου Αναπτυξιακού Νόμου 4887/2022 και ζητά την αύξηση των διαθέσιμων πόρων. Την επιστολή υπογράφει για το ΔΣ της ΕΞΗ ο πρόεδρος Ν. Χαλκιαδάκης.

Τι αναφέρει η επιστολή

Η πλειονότητα των επενδυτικών σχεδίων που έχουν αιτηθεί ενίσχυσης (80% ίσως και παραπάνω) θα βρεθούν εκτός Αναπτυξιακού Νόμου.

Η ραγδαία αύξηση του πληθωρισμού, του κόστους δανεισμού και των επιτοκίων, και η μεγάλη αύξηση στις τιμές των οικοδομικών υλικών έχουν κάνει απαγορευτική την υλοποίηση νέων επενδυτικών σχεδίων, χωρίς τη δυνατότητα ενίσχυσης. Για πρώτη φορά εδώ και μία δεκαετία, ο Αναπτυξιακός Νόμος είχε τόσο αυστηρές προδιαγραφές ένταξης.

Θα είναι εξαιρετικά απογοητευτικό για τις επιχειρήσεις που δαπάνησαν σημαντικά ποσά για να συστήσουν νομικά πρόσωπα, να προσκομίσουν αποδεικτικά ιδίας συμμετοχής και δανεισμού, να δουν εν τέλει τις προτάσεις τους να απορρίπτονται λόγω μη επάρκειας πόρων.

Σε συνέχεια της ανακοίνωσης του Υπουργείου Ανάπτυξης στις 6/12/2022, στην οποία αναφέρεται πως στο Καθεστώς «Ενίσχυση Τουριστικών Επενδύσεων» του νέου Αναπτυξιακού Νόμου θα αξιολογηθούν 562 αιτήσεις επενδυτικών σχεδίων, με προϋπολογισμό ύψους 1,6 δισ. €, λαμβάνουμε την πρωτοβουλία να επικοινωνήσουμε μαζί σας, κατόπιν πολλών οχλήσεων που δεχθήκαμε από τα μέλη μας, αναφορικά με το ζήτημα της επάρκειας πόρων για την ενίσχυση των εν λόγω αιτήσεων.

Σύμφωνα με την προκήρυξη του καθεστώτος «Ενίσχυση Τουριστικών επενδύσεων» που δημοσιεύτηκε στο ΦΕΚ 4210 Β' 9 Αυγούστου 2022 και συγκεκριμένα στο άρθρο 1 αυτού «Ο συνολικός προϋπολογισμός του

Ν. Χαλκιαδάκης, Πρόεδρος της ΕΞΗ

καθεστώτος για το έτος 2022 ανέρχεται σε εκατόν πενήντα εκατομμύρια (150.000.000,00) ευρώ, εκ των οποίων εβδομήντα πέντε εκατομμύρια (75.000.000,00) ευρώ αφορούν το είδος ενίσχυσης της φορολογικής απαλλαγής. Τα λοιπά εβδομήντα πέντε εκατομμύρια (75.000.000,00) ευρώ αφορούν τα είδη ενίσχυσης της επιχορήγησης, της επιδότησης χρηματοδοτικής μίσθωσης και της επιδότησης του κόστους της δημιουργούμενης απασχόλησης και προέρχονται από τον Προϋπολογισμό Δημοσίων Επενδύσεων του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων.»

Όπως εύκολα γίνεται αντιληπτό, εφόσον δεν αυξηθεί ο διαθέσιμος προϋπολογισμός, η πλειονότητα των επενδυτικών σχεδίων που έχουν αιτηθεί ενίσχυσης (80% ίσως και παραπάνω) θα βρεθούν εκτός Αναπτυξιακού Νόμου και κατά συνέπεια η υλοποίηση των επενδυτικών τους σχεδίων θα τεθεί εν αμφιβόλω.

Οφείλουμε να τονίσουμε τη μεγάλη ανησυχία των μελών μας για το ενδεχόμενο μιας τέτοιας εξέλιξης, καθώς βρισκόμαστε σε μια κρίσιμη περίοδο για τις τουριστικές επιχειρήσεις της χώρας και θα εξηγήσουμε αναλυτικά τους λόγους.

Ο τουριστικός κλάδος, και ειδικά ο ξενοδοχειακός, προέρχεται από συνεχόμενες ζημιολύγες χρήσεις λόγω

της κρίσης COVID-19, που οδήγησε στο κλείσιμο των ξενοδοχειακών μονάδων για μια διετία. Οφείλουμε να αναγνωρίσουμε τη στήριξη που προσφέρθηκε στις ξενοδοχειακές επιχειρήσεις από το κράτος κατά την περίοδο της κρίσης, όμως και αυτές με τη σειρά τους δεν προχώρησαν σε απολύσεις και, αντίθετα, μέσω των συγκεκριμένων επενδυτικών σχεδίων, σχεδιάζουν να προβούν σε επιπλέον προσλήψεις που θα μειώσουν το ποσοστό της ανεργίας.

Για να μπορέσουν όμως να υλοποιηθούν τα εν λόγω επενδυτικά σχέδια, είναι απαραίτητη η ένταξή τους στις διατάξεις του Αναπτυξιακού Νόμου, καθώς η ραγδαία αύξηση του πληθωρισμού, του κόστους δανεισμού και των επιτοκίων, και η μεγάλη αύξηση στις τιμές των οικοδομικών υλικών έχουν κάνει απαγορευτική την υλοποίηση νέων επενδυτικών σχεδίων, χωρίς τη δυνατότητα ενίσχυσης.

Παράλληλα, πρέπει να τονίσουμε πως το 2023 θα είναι ένα δύσκολο τουριστικό έτος για τη χώρα, καθώς η συνέχιση του πολέμου στην Ουκρανία θα έχει εκτός των συνεπειών στην άνοδο των τιμών των ενεργειακών πόρων και του κόστους των υλικών, και τον περιορισμό των ταξιδιών τόσο από τις εμπλεκόμενες χώρες όσο και από τις ευρωπαϊκές χώρες, οι πολίτες των οποίων θα προέρχονται από

μια χειμερινή περίοδο με αυξημένα κόστη και κατά συνέπεια θα έχουν περιορισμένο διαθέσιμο εισόδημα για ταξιδιωτικές δαπάνες. Πρέπει, κλείνοντας, να τονίσουμε πως τα μέλη μας αναφέρουν πως για πρώτη φορά εδώ και μία δεκαετία ο Αναπτυξιακός Νόμος είχε τόσο αυστηρές προδιαγραφές ένταξης, με την έννοια της απαίτησης από την πλευρά του επενδυτή της απόδειξης της ίδιας συμμετοχής και της προσκόμισης τραπεζικού δανεισμού αλλά και της σύστασης εταιρείας πριν από την υποβολή της πρότασης. Θα είναι εξαιρετικά απογοητευτικό για τις επιχειρήσεις που δαπάνησαν σημαντικά ποσά για να συστήσουν νομικά πρόσωπα, να προσκομίσουν αποδεικτικά ίδιας συμμετοχής και δανεισμού, να δουν εν τέλει τις προτάσεις τους να απορρίπτονται λόγω μη επάρκειας πόρων. Σας καλούμε, κύριε Υπουργέ, να ικανοποιήσετε το αίτημά μας για αύξηση πόρων στο καθεστώς «Ενίσχυση Τουριστικών Επενδύσεων», ώστε οι τουριστικές επιχειρήσεις της χώρας και της περιοχής μας, οι οποίες μέσω των επενδυτικών τους σχεδίων θα δημιουργήσουν νέες θέσεις εργασίας, θα αποδώσουν εργοδοτικές εισφορές και ΦΠΑ και θα δημιουργήσουν προστιθέμενη αξία στο τουριστικό προϊόν της χώρας, να μπορέσουν να ενταχθούν στο καθεστώς ενισχύσεων του Αναπτυξιακού Νόμου 4887/2022 και να υλοποιήσουν τα επενδυτικά τους σχέδια.

ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΣ ΝΟΜΟΣ: ΕΚΛΕΙΣΕ Ο ΠΡΩΤΟΣ ΚΥΚΛΟΣ ΥΠΟΒΟΛΩΝ Η ΑΠΟΨΗ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΣΥΜΒΟΥΛΩΝ BSS

Τη Δευτέρα 5/12 έκλεισε επίσημα ο πρώτος κύκλος υποβολών τουριστικών επενδύσεων στον νέο Αναπτυξιακό Νόμο 4887/22. Τα επενδυτικά σχέδια που υποβλήθηκαν έχουν συνολικό προϋπολογισμό που ξεπερνά το 1,5δισ. €, ενώ οι προβλεπόμενες επιδοτήσεις που θα δοθούν τόσο με τη μορφή επιχορηγήσεων όσο και φορολογικών απαλλαγών περιορίζονται στα 150 εκ. €.

Από την παραπάνω αναλογία, γίνεται απόλυτα σαφές ότι η πιθανότητα έγκρισης των επενδυτικών σχεδίων είναι περιορισμένη. Η επιτυχής διεκδίκηση κινήτρων συναρτάται απόλυτα με τη βαθμολογία που θα συγκεντρώσει κάθε επενδυτικός φάκελος. Λόγω του εντονότατου ανταγωνισμού μια επιχείρηση θα πρέπει να:

- ✓ Λειτουργεί κερδοφόρα και να έχει φροντίσει να μεγιστοποιήσει τους κύριους δείκτες που παρουσιάζουν την οικονομική της αποτελεσματικότητα.
- ✓ Διαθέτει επαρκή κεφάλαια και πρόσβαση σε τραπεζική χρηματοδότηση.

✓ Έχει εκδώσει ήδη τις απαιτούμενες άδειες για την υλοποίηση της επένδυσης.

Οι παραπάνω προϋποθέσεις ξεπερνούν κατά πολύ τις απαιτήσεις προετοιμασίας προηγούμενων κύκλων και απαιτούν τη συστηματική ενασχόληση κάθε επενδυτή με την προετοιμασία της επένδυσης τουλάχιστον ένα έτος πριν από την υποβολή της αίτησης χρηματοδότησης. Οι σύμβουλοι παίζουν καθοριστικό ρόλο στην καθοδήγηση των επενδυτών.

Η συμβουλή μας λοιπόν προς όλες τις ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις είναι να αξιοποιήσουν την εμπειρία του πρώτου κύκλου ένταξης και να προετοιμάσουν με ιδιαίτερη φροντίδα την επόμενη αίτηση υπαγωγής τους. Η ομάδα μας είναι στη διάθεση κάθε επενδυτή, προκειμένου να τον βοηθήσει στην κατεύθυνση που αναλύθηκε.

Γεράσιμος Μαγδαληνός,
Head of Public Funding
BSS Σύμβουλοι Επιχειρήσεων

ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΣ ΝΟΜΟΣ: 562 ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΠΡΟΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗ

«Έχουμε 562 αιτήσεις επενδυτικών σχεδίων συνολικού προϋπολογισμού 1,6 δισ. ευρώ», τόνισε ο Υπ. Ανάπτυξης Άδωνις Γεωργιάδης. «Το προσεχές διάστημα η αξιολόγηση.» Αυτά σημείωσε μεταξύ άλλων με τη λήξη του 1ου κύκλου υποβολής αιτήσεων υπαγωγής επενδυτικών σχεδίων στο καθεστώς «Ενίσχυση Τουριστικών Επενδύσεων» του νέου Αναπτυξιακού Νόμου 4887/2022, ο οποίος ολοκληρώθηκε στις 5 Δεκεμβρίου 2022. Σύμφωνα με σχετική ανακοίνωση, στο εν λόγω καθεστώς ενίσχυσης κατατέθηκαν συνολικά 562 αιτήσεις επενδυτικών σχεδίων προς υπαγωγή, συνολικού προϋπολογισμού 1.618.160.677,83 €. Το προσεχές διάστημα θα ακολουθήσει η αξιολόγηση των ανωτέρω αιτήσεων υπαγωγής, σύμφωνα με την προβλεπόμενη διαδικασία που ορίζεται στον νέο Αναπτυξιακό Νόμο 4887/2022.

Ο αναπληρωτής υπουργός Ανάπτυξης και Επενδύσεων, Νίκος Παπαθανάσης, δήλωσε σχετικά: «Με τον νέο Αναπτυξιακό Νόμο δεσμευτήκαμε να υιοθετήσουμε ένα ευέλικτο, φιλο-επενδυτικό πλαίσιο, που προάγει την επιχειρηματικότητα χωρίς αγκυλώσεις. Η μέχρι σήμερα ανταπόκριση του επιχειρηματικού κόσμου επιβεβαιώνει ότι επιτύχαμε να βελτιώσουμε ουσιαστικά το περιβάλλον χορήγησης κρατικών ενισχύσεων στις ιδιωτικές επενδύσεις. Στο δεύτερο καθεστώς Ενίσχυσης Τουριστικών Επιχειρήσεων, το οποίο έρχεται να στηρίξει έναν πολύ σημαντικό και ισχυρό κλάδο της ελληνικής οικονομίας, κατατέθηκαν 562 αιτήσεις επενδυτικών σχεδίων, συνολικού προϋπολογισμού 1,6 δισ. ευρώ. Μέσα στις επόμενες ημέρες αναμένεται η προκήρυξη του καθεστώτος "Επιχειρηματικότητα 360", που θα καλύπτει σχεδόν όλους τους τομείς της οικονομικής δραστηριότητας.»

«ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΩ – ΕΠΙΧΕΙΡΩ»

ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΕΡΓΩΝ ΕΩΣ 500.000 € ΣΕ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑ ΕΩΣ 100 ΚΛΙΝΕΣ

Η Δράση «Εξοικονομώ – Επιχειρώ» παρέχει χρηματοδότηση για την υλοποίηση παρεμβάσεων, με στόχο τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης των επιχειρήσεων.

Για τον κλάδο του Τουρισμού, ενισχύονται έργα συνολικού προϋπολογισμού ύψους επένδυσης (επιχορηγούμενος προϋπολογισμός) από 50.000 € έως και 500.000 €. Η Δυναμικότητα της μονάδας θα πρέπει να είναι έως εκατό (100) κλίνες.

ΣΤΟΧΟΣ

Το πρόγραμμα αποσκοπεί στη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης πολύ μικρών, μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων εμπορίου, υπηρεσιών και τουρισμού.

Δικαιούχοι – Προϋπολογισμός

Δικαιούχοι είναι πολύ μικρές, μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις (ΜμΕ), στους κλάδους εμπορίου-υπηρεσιών και τουρισμού.

Ο συνολικός προϋπολογισμός ανέρχεται στα 200 εκατ. €.

✓ Για τους κλάδους Εμπορίου και Υπηρεσιών ενισχύονται έργα συνολικού προϋπολογισμού ύψους επένδυσης (επιχορηγούμενος προϋπολογισμός) έως 100.000 ευρώ.

✓ Για τον κλάδο του Τουρισμού ενισχύονται έργα συνολικού προϋπολογισμού ύψους επένδυσης (επιχορηγούμενος προϋπολογισμός) από 50.000 € έως και 500.000 €. Η Δυναμικότητα της μονάδας θα πρέπει να είναι έως εκατό (100) κλίνες.

Στα άνω όρια δεν περιλαμβάνεται ο ΦΠΑ, ο οποίος δεν είναι επιλέξιμη δαπάνη.

Ενεργειακός Στόχος

Για κάθε έργο που θα υποβληθεί και θα επιχορηγηθεί στο πλαίσιο του προγράμματος, ο ελάχιστος ενεργειακός – περιβαλλοντικός στόχος καθορίζεται ως εξής:

- ✓ μείωση εκπεμπόμενων ρύπων (CO₂) τουλάχιστον κατά 35%
- ✓ εξοικονόμηση πρωτογενούς ενέργειας τουλάχιστον κατά 35%
- ✓ αναβάθμιση της ενεργειακής κατηγορίας βάσει ΠΕΑ τουλάχιστον

κατά τρεις (3) ενεργειακές τάξεις σε σχέση με την υπάρχουσα κατάσταση (ή υποχρεωτικά Β' κλάση όταν πρόκειται για ριζική ανακαίνιση), εφόσον πρόκειται για αναβάθμιση κτιριακών υποδομών που εμπίπτουν στις διατάξεις του Ν.4122/2013.

Επιλέξιμες Δαπάνες

Οι επιλέξιμες δαπάνες διακρίνονται σε δαπάνες για την υλοποίηση των επεμβάσεων ενεργειακής αναβάθμισης, οι οποίες εμπίπτουν στον Γενικό Απαλλακτικό Κανονισμό, και λοιπές υποστηρικτικές δαπάνες (δηλαδή δαπάνες οι οποίες εμπίπτουν στον Κανονισμό De Minimis).

Επεμβάσεις ενεργειακής αναβάθμισης

Επιλέξιμες επεμβάσεις είναι ενδεικτικά οι ακόλουθες:

(Δείτε αναλυτικότερες πληροφορίες **ΕΔΩ**)

- επεμβάσεις ενεργειακής αναβάθμισης κτιριακού κελύφους,
- επεμβάσεις ενεργειακής αναβάθμισης συστήματος φωτισμού,
- επεμβάσεις εξοικονόμησης ενέργειας σε συστήματα θέρμανσης χώρων,
- επεμβάσεις εξοικονόμησης ενέργειας σε συστήματα ψύξης χώρων,
- επεμβάσεις εξοικονόμησης ενέργειας σε συστήματα αερισμού χώρων,
- επεμβάσεις εξοικονόμησης ενέργειας σε συστήματα ζεστού νερού χρήσης,
- επεμβάσεις εγκατάστασης συστη-

μάτων ανανεώσιμων πηγών ενέργειας,

- εγκατάσταση συστημάτων αυτοματισμού, ελέγχου και διαχείρισης σε τοπικό αλλά και σε κεντρικό επίπεδο,
- συστήματα βελτίωσης ποιότητας ισχύος.

Δεν είναι επιλέξιμα:

- Εργασίες συντήρησης,
- Κινητά στοιχεία, μη μόνιμου χαρακτήρα (π.χ. κουρτίνες, εσωτερικές περσίδες κ.λπ.),
- Λοιπός εξοπλισμός που δε συμβάλλει στην ενεργειακή αναβάθμιση του κτιρίου,
- Εργοδοτικές εισφορές για κατασκευαστικές εργασίες και οι δαπάνες που αφορούν δασμούς και τέλη.

Αναλυτικά, οι επιλέξιμες κατηγορίες δαπανών οι οποίες θα τύχουν επιχορήγησης στο πλαίσιο της παρούσας Προδημοσίευσης και οι τυχόν περιορισμοί που θα τις διέπουν θα οριστούν στην αναλυτική Πρόσκληση του Προγράμματος.

Ποιες δαπάνες επιδοτούνται Λοιπές υποστηρικτικές Υπηρεσίες

Στο πλαίσιο της Δράσης είναι δυνατή η χρηματοδότηση υποστηρικτικών υπηρεσιών όπως: Ενεργειακού Ελεγκτή, Ενεργειακού Επιθεωρητή, Ανάπτυξης και Πιστοποίησης συστήματος ενεργειακής διαχείρισης, Συμβούλου παρακολούθησης και διαχείρισης, Εκπόνησης μελετών και ερευνών.

Αναλυτικότερες πληροφορίες για αυτές τις δαπάνες, όπως και μια σειρά σημαντικών επισημάνσεων για όλες τις δαπάνες, μπορείτε να δείτε **ΕΔΩ**

Ως ημερομηνία έναρξης επιλεξιμότητας δαπανών ορίζεται:

1. Για τις δαπάνες οι οποίες υπάγονται στο Γενικό Απαλλακτικό Κανονισμό, η ημερομηνία ηλεκτρονικής υποβολής της πρότασης στο Πρόγραμμα,

2. Για τις δαπάνες οι οποίες υπάγονται στον Κανονισμό De Minimis, η ημερομηνία προδημοσίευσης του Προγράμματος,

Ως ημερομηνία λήξης επιλεξιμότητας των δαπανών των προτάσεων ορίζεται η 30.06.2025. Η ολοκλήρωση των προτεινόμενων προτάσεων θα πρέπει να συντελεστεί έως την ως άνω ημερομηνία.

Επισημαίνεται ότι σύμφωνα με τον Γενικό Απαλλακτικό Κανονισμό (ΓΑΚ) για τον προσδιορισμό των επενδυτικών ενισχύσεων για μέτρα ενεργειακής απόδοσης, επιλέξιμες δαπάνες είναι οι πρόσθετες επενδυτικές δαπάνες που απαιτούνται ώστε να επιτευχθεί το υψηλότερο επίπεδο ενεργειακής απόδοσης. Ως εκ τούτου, πρέπει να προσδιοριστεί το κόστος μιας παρόμοιας επένδυσης που έχει ως αποτέλεσμα μικρότερη ενεργειακή απόδοση και που θα μπορούσε προφανώς να πραγματοποιηθεί χωρίς την ενίσχυση.

Τα σχετικά αντιπαραδείγματα μαζί με τα συνοδευόμενα κόστη τους, καθώς και σχετική λίστα τεχνολογιών εξοικονόμησης ενέργειας, για τις οποίες δεν απαιτείται ο προσδιορισμός αντιπαραδείγματος και για τις οποίες επιλέξιμες δαπάνες αποτελεί

το συνολικό κόστος της παρέμβασης, θα συνοδεύουν τον Οδηγό του Προγράμματος.

Δείτε **ΕΔΩ** το πλήρες κείμενο για τις επιλέξιμες δαπάνες

Ενίσχυση - Δημόσια Δαπάνη

Τα ποσοστά ενίσχυσης των επενδυτικών σχεδίων για το σύνολο των επιλέξιμων δαπανών φαίνονται στον πίνακα 1.

ΒΑΣΙΚΕΣ ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ

Οι βασικές προϋποθέσεις συμμετοχής μιας επιχείρησης στη Δράση πρέπει να πληρούνται στο σύνολό τους.

Η μη ικανοποίηση καθεμίας εξ αυτών αποτελεί συνθήκη αποκλεισμού της αίτησης.

Μπορείτε να δείτε αναλυτικά όλες τις βασικές προϋποθέσεις **ΕΔΩ**

Στις προϋποθέσεις περιλαμβάνονται μεταξύ άλλων:

- Να έχει συσταθεί έως επιχείρηση με επιλέξιμο για τη Δράση ΚΑΔ μέχρι 31/12/2020,
- Να έχει κλείσει πριν από την ημερομηνία ηλεκτρονικής υποβολής της πρότασης χρηματοδότησης τουλάχιστον δύο (2) διαχειριστικές χρήσεις δωδεκάμηνης διάρκειας,
- Να δραστηριοποιείται στην ελληνική επικράτεια,

- Να έχει την ιδιότητα της Μικρομεσαίας Επιχείρησης,
- Να έχει μία από τις ακόλουθες μορφές: επιχειρήσεις εταιρικού / εμπορικού χαρακτήρα: Ανώνυμη Εταιρεία, Εταιρεία Περιορισμένης Ευθύνης, Ομόρρυθμη Εταιρεία ή Ετερόρρυθμη Εταιρεία, Ι.Κ.Ε., Ατομική Επιχείρηση, Κοινωνική Συνεταιριστική Επιχείρηση, Συνεταιρισμός,
- Να μην υπάρχει αυθαίρετη κατασκευή,
- Να έχει ολοκληρωθεί η διενέργεια Ενεργειακού Ελέγχου,
- Έκδοση Πιστοποιητικού Ενεργειακής Απόδοσης (ΠΕΑ),
- Να επιτυγχάνει τουλάχιστον τον ελάχιστο ενεργειακό στόχο, σύμφωνα με τη σχετική Ενότητα,
- Να υποβάλει μία (1) και μοναδική επενδυτική πρόταση ανά Α.Φ.Μ.,
- Να μη βρίσκεται υπό πτώχευση, εκκαθάριση ή αναγκαστική διαχείριση,
- Να μην εκκρεμεί σε βάρος τους ανάκτηση κρατικής ενίσχυσης,
- Οι δαπάνες να μην έχουν χρηματοδοτηθεί, ενταχθεί σε άλλο πρόγραμμα,
- Να μην είναι προβληματική επιχείρηση,
- Να διαθέτει ή να δεσμευθεί ότι μέχρι την ολοκλήρωση της πρότασης θα μεριμνήσει για τις κατάλληλες υποδομές και υπηρεσίες, με σκοπό την ελαχιστοποίηση των εμποδίων πρόσβασης ατόμων με αναπηρία, όπου αυτό είναι απαραίτητο και αναγκαίο,
- Για τις δαπάνες που υπάγονται στο Γενικό Απαλλακτικό Κανονισμό, η σχεδιαζόμενη πράξη πρέπει να πληροί τον χαρακτήρα κινήτρου και για τον σκοπό αυτό δεν πρέπει να έχει γίνει έναρξη εργασιών πριν από την υποβολή της αίτησης χρηματοδότησης από τους δικαιούχους στο πλαίσιο της παρούσας πρόσκλησης.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1: ΕΝΙΣΧΥΣΗ - ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ

ΤΥΠΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ / ΤΥΠΟΣ ΔΑΠΑΝΗΣ	ΔΑΠΑΝΕΣ ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΗΣΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ [ΓΑΚ (ΕΕ) ΑΡΙΘ. 651/2014 (ΑΡΘΡΟ 38)]	ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ (DE MINIMIS)
Μεσαίες	40%	40%
Μικρές και πολύ Μικρές	50%	

ΗΛΕΚΤΡΟΚΙΝΗΤΑ ΟΧΗΜΑΤΑ

ΠΑΤΑΝΕ ΓΚΑΖΙ ΚΑΙ ΣΤΟΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟ

Η χρήση των ηλεκτρικών οχημάτων κερδίζει ολοένα έδαφος στα ξενοδοχεία και στους χώρους φιλοξενίας, στα κτήματα και στις μονάδες εστίασης, στις αθλητικές εγκαταστάσεις και στα πάρκα αναψυχής, στις μαρίνες και στα λιμάνια και γενικά σε όλους τους ανοικτούς ή κλειστούς χώρους όπου απαιτείται μετακίνηση επιβατών και φορτίων.

Η «πράσινη» εποχή των ηλεκτροκίνητων οχημάτων στον τομέα του τουρισμού χαρακτηρίζεται από πολλούς ως το μέλλον στις μετακινήσεις. Αποτελεί μια αξιόπιστη, ασφαλή και κυρίως φιλική προς το περιβάλλον επιλογή.

Τα ηλεκτρικά οχήματα χρησιμοποιούν ηλεκτρική ενέργεια, η οποία αποθηκεύεται σε επαναφορτιζόμενες συστοιχίες συσσωρευτών (κοινώς μπαταρίες) και χρησιμοποιούν ηλεκτρικούς κινητήρες αντί των μηχανών εσωτερικής καύσης (ΜΕΚ). Είναι συνήθως αυτοκίνητα, ελαφριά φορτηγά, ποδήλατα, ηλεκτρικά μηχανικά δίκυκλα, μικρά οχήματα γκολφ, ανυψωτικά (forklifts) και παρόμοια. Έχουν υψηλότερο συντελεστή ενεργειακής απόδοσης από όλα τα αυτοκίνητα με κινητήρες εσωτερικής καύσης, γεγονός που τα φέρνει στις πρώτες θέσεις στην επιλογή από επιχειρήσεις, φορείς και οργανισμούς που θέλουν να βελτιώσουν το ενεργειακό αποτύπωμά τους. Σήμερα, η ηλεκτροκίνηση γνωρίζει μια εκθετική ανάπτυξη σε ευρωπαϊκό αλλά και παγκόσμιο επίπεδο. Εκτιμάται ότι σε ευρωπαϊκό επίπεδο το 35% των οχημάτων ως το 2030 θα είναι ηλεκτροκίνητα και μέχρι το 2040 η ηλεκτροκίνηση θα αποτελεί κυρίαρχη τεχνολογία οχημάτων.

ΗΛΕΚΤΡΟΚΙΝΗΣΗ ΚΑΙ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Αρκετά ξενοδοχεία, κυρίως αυτά που επενδύουν στη δημιουργία φιλο-περιβαλλοντολογικού προφίλ, στοχεύοντας στη βελτίωση

του περιβαλλοντικού αποτυπώματος, παρέχουν ως επιπλέον υπηρεσία τη διάθεση ηλεκτρικών οχημάτων scooter, αλλά και ποδηλάτων, στους πελάτες τους. Ξενοδοχεία -πόλης και resorts- διαθέτουν ήδη προς χρήση ηλεκτρικά οχήματα ή με ηλεκτρική υποβοήθηση για χρήση στους επισκέπτες τους αλλά και για τη μεταφορά αποσκευών ή άλλου είδους φορτίων. Αυτή η εναλλακτική λύση μετακίνησης κερδίζει ολοένα και περισσότερους υποστηρικτές, καθώς δεν απαιτείται άδεια οδήγησης και έχει ελάχιστο κόστος χρήσης (απλώς φορτίζεις τη μπαταρία).

Οι τουριστικές επιχειρήσεις επενδύουν στην απόκτηση ηλεκτρικών οχημάτων μεταφοράς 4+ ατόμων, τόσο για μέσα στο ξενοδοχείο όσο και για τις γύρω δραστηριότητες. Περιζήτητα είναι και τα mobility scooter για χρήση από επισκέπτες μεγαλύτερης ηλικίας. Επίσης εξοπλίζουν τα διάφορα τμήματα της επιχείρησής τους με οχήματα σχεδιασμένα για τις ιδιαίτερες ανάγκες τους και ανάλογα με τις συνθήκες που επικρατούν στον περιβάλλοντα χώρο. Υπάρχουν ειδικά διαμορφωμένα οχήματα για να καλύψουν την ανάγκη μεταφοράς τροφίμων ή προϊόντων ψυγείου, αποσκευών ή αθλητικού εξοπλισμού, σε χορτάρι, χώμα ή άσφαλτο.

Λόγω των εξελιγμένων ηλεκτροκινήτρων, είναι φιλικά προς το περιβάλλον ενώ παράλληλα δίνουν τη δυνατότητα στην επιχείρηση να ενταχθεί σε ειδικά προγράμματα χρηματοδότησης για την απόκτησή τους.

Το υψηλό κόστος είναι ένας από τους ανασταλτικούς παράγοντες στην απόκτηση ηλεκτροκίνητων οχημάτων, καθώς είναι κατά τουλάχιστον 50% ακριβότερα από αντίστοιχα συμβατικά μοντέλα με βενζινοκινητήρα ή ντίζελ. Αυτό, κατά ένα μεγάλο ποσοστό, οφείλεται στο κόστος της μπαταρίας, που είναι της τάξης των 170 € / kWh. Ωστόσο, προβλέπεται ότι το κόστος θα πέσει αρκετά κάτω από τα 100 €/kWh μέχρι το 2030. Αυτό σε σχέση με τα οφέλη που δημιουργούνται από τη μείωση του κόστους της κατανάλωσης καυσίμου και της μειωμένης φορολογίας εξακολουθεί να καθιστά ελκυστική την απόκτηση και τη χρήση τους.

ΒΑΣΙΚΑ ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΚΤΗΣΗΣ

Οικονομία στην αγορά και στη χρήση – Ταυτόχρονα με την τιμή αγοράς πρέπει να εξεταστεί η τιμή των αναλωσίμων / ανταλλακτικών, η συχνότητα service και η αμεσότητα στις παραδόσεις αναλωσίμων / ανταλλακτικών.

Το **καινούριο όχημα** είναι κατα-

σκευασμένο σύμφωνα με τις πιο πρόσφατες τεχνολογίες και διαθέτει εργοστασιακές εγγυήσεις. Ένα **μεταχειρισμένο όχημα** είναι πιο οικονομικό στην αγορά του, αρκεί να είναι σε καλή κατάσταση και πλήρως λειτουργικό.

Επιλογή κατασκευαστή – Το εργοστάσιο κατασκευής θα πρέπει να έχει πολύχρονη παρουσία στα ηλεκτρικά οχήματα. Πολύ σημαντική είναι η αντιπροσώπευση στην Ελλάδα που να καλύπτει τις γεωγραφικές περιοχές του αγοραστή / χρήστη. Οι Ευρωπαίοι κατασκευαστές επιπλέον έχουν το πλεονέκτημα της αμεσότητας στις παραδόσεις οχημάτων και ανταλλακτικών.

Μέγεθος και χωρητικότητα – Η επιλογή γίνεται ανάλογα με το

πόσους επιβάτες χρειάζεται να μεταφέρει ένα ηλεκτρικό όχημα ή και το μέγεθος του χώρου φόρτωσης για μεταφορά φορτίων.

ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ – ΚΙΝΟΥΜΑΙ ΗΛΕΚΤΡΙΚΑ 2

Το πρόγραμμα «Κινούμαι Ηλεκτρικά 2» επιδοτεί μέχρι και το 30% της αξίας του οχήματος. Δικαιούχοι είναι ιδιώτες αλλά και οδηγοί ταξί, νομικά πρόσωπα και επιχειρήσεις. Η επιδότηση αφορά αγορά ή μακροχρόνια μίσθωση ηλεκτρικού οχήματος, αγορά ηλεκτρικού δικύκλου, τρικύκλου ή ποδηλάτου. Η εγκατάσταση έξυπνου οικιακού φορτιστή επιδοτείται έξτρα με το ποσό των 500 €.

Αυτή τη στιγμή, το πρόγραμμα «Κινούμαι Ηλεκτρικά 2» βρίσκεται

σε εξέλιξη, έχει αρκετά περιορισμένη γραφειοκρατία και τα χρήματα αποδεσμεύονται σε σχετικά σύντομο χρονικό διάστημα.

Κάθε ωφελούμενος που είναι εταιρεία, μπορεί να υποβάλει έως δύο αιτήσεις, χρησιμοποιώντας το ΑΦΜ της εταιρείας κατά τη διάρκεια της δράσης, υπό την προϋπόθεση να έχουν ολοκληρωθεί επιτυχώς το αρχικό αίτημα υπαγωγής και η καταβολή της ανάλογης επιδότησης (Κατηγορία Β).

Στην περίπτωση της εταιρείας, δεν υπάρχει όριο οχημάτων που μπορεί να αιτηθεί (επιβατικών και επαγγελματικών αυτοκινήτων και των ηλεκτρικών δικύκλων /τρικύκλων).

Παράλληλα, εταιρείες με κύρια δραστηριότητα μία από αυτές που αναφέρονται παρακάτω, μπορεί να επιδοτηθεί για έως δέκα ηλεκτρικά ποδήλατα, χωρίς το ταυτόχρονο δικαίωμα χορήγησης οικολογικού bonus για έξυπνο σημείο επαναφόρτισης.

ΚΑΔ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ

- Ενοικίαση και εκμίσθωση αυτοκινήτων και ελαφρών μηχανοκίνητων οχημάτων
- Υπηρεσίες ενοικίασης ποδηλάτων
- Ξενοδοχεία και παρόμοια καταλύματα, καταλύματα διακοπών και άλλα καταλύματα σύντομης διαμονής
- Χώροι κατασκήνωσης, εγκαταστάσεις για οχήματα αναψυχής και ρυμουλκούμενα οχήματα
- Υπηρεσίες κατ' οίκον παράδοσης τροφίμων (delivery)

Για εταιρείες με έδρα σε νησιωτικό Δήμο προβλέπεται επιπλέον δημόσια δαπάνη ύψους 4.000 ευρώ ανά αμιγώς ηλεκτρικό αυτοκίνητο, για το οποίο αιτούνται ενίσχυσης. Στα νησιά περιλαμβάνονται η Εύβοια και η Κρήτη.

Οι ελεύθεροι επαγγελματίες υπάγονται στην κατηγορία Β και έχουν τη δυνατότητα αγοράς ή μίσθωσης αμιγώς ηλεκτρικών επιβατικών και επαγγελματικών οχημάτων μέγιστης μάζας έως 3,5 τόνους ή / και ηλεκτρικών δίκυκλων ή τρίκυκλων ή ποδηλάτων.

Πλεονεκτήματα χρήσης

- Δεν παράγουν κανενός είδους ρύπους εξάτμισης.
- Προκαλούν την ελάχιστη δυνατή ρύπανση σε μακροχρόνια βάση, υπό τον όρο ότι χρησιμοποιούν ηλεκτρική ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας. Υπό αυτή την προϋπόθεση, μπορούν να μετριάσουν την παγκόσμια θέρμανση που προκαλείται από το φαινόμενο του θερμοκηπίου και να μειώσουν την εξάρτηση από το πετρέλαιο.
- Είναι πιο αθόρυβα από τα αυτοκίνητα εσωτερικής καύσης, μειώνοντας την ηχορύπανση.
- Επιτυγχάνουν σχεδόν σταθερή ροπή από την ακινησία έως το μέγιστο όριο στροφών λειτουργίας.
- Χρειάζονται πολύ λιγότερο σέρβις και συντήρηση, καθώς:
 - δεν απαιτούν τις τακτικές αλλαγές λαδιών,
 - δεν έχουν σύστημα εξαγωγής καυσαερίων και διάταξη εξάτμισης, ούτε σιγαστήρα

προ της εξάτμισης, καταλύτη ή φίλτρο καπνού,

- δεν απαιτούν αντικατάσταση ή έστω συντήρηση σε μηχανικά μέρη.

• Οδηγούνται πιο εύκολα (δεν έχουν συμπλέκτη και ταχύτητες, επιβραδύνουν αφήνοντας το γκάζι).

• Δημιουργούν μικρότερη θερμική επιβάρυνση στον πλανήτη, καθώς δεν απαιτούν το σύστημα ψύξης των μηχανών εσωτερικής καύσης.

Περιορισμοί χρήσης

- Υψηλές δαπάνες κατασκευής, με αποτέλεσμα την υψηλή τιμή πώλησης. Ωστόσο, δίνονται σημαντικά οικονομικά και φορολογικά κίνητρα που καθιστούν πιο εύκολη την αγορά.
- Περιορισμένη απόσταση ταξιδιού μεταξύ κάθε επαναφόρτισης της μπαταρίας.
- Χρόνος για επαναφόρτιση.
- Εξάρτηση από το δίκτυο φορτιστών και ταχυφορτιστών και τις κατάλληλες υποδομές για τα σημεία φόρτισης.

Η ΑΓΟΡΑ

Στην ελληνική αγορά όλο και περισσότερες εταιρείες αναπτύσσονται στον χώρο της ηλεκτροκίνησης. Εταιρείες που διαθέτουν αυτοκίνητα, οχήματα επαγγελματικής χρήσης, σκού-

τερ, ποδήλατα, αλλά και εξοπλισμό, ανταλλακτικά και λύσεις για δημιουργία σημείων φόρτισης σε οικιακό και σε επαγγελματικό περιβάλλον.

ΤΙ ΠΡΟΤΕΙΝΟΥΝ ΟΙ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ

►AUTOMOTIVE SOLUTIONS

Η AUTOMOTIVE SOLUTIONS θεωρεί ότι η καθιέρωση της χρήσης των ηλεκτρικών οχημάτων στα ξενοδοχεία δεν είναι τυχαία, αλλά έχει «επιβληθεί», καθώς χαρακτηριστικά όπως το μέγεθος, ειδικά το πλάτος τους, είναι τέτοιο που τους επιτρέπει να κινούνται στους στενούς διαδρόμους ενός ξενοδοχείου ή με μικρή ακτίνα αναστροφής. Επιπλέον, το κόστος συντήρησης είναι χαμηλό, όταν στο όχημα γίνεται χρήση σύμφωνα με τις προδιαγραφές του. Επίσης, είναι αθόρυβο και με μηδενικούς ρύπους, χαρακτηριστικά τα οποία είναι θετικά προς τους πελάτες ενός ξενοδοχείου οι οποίοι επιθυμούν να εξυπηρετηθούν μεν, αλλά με τρόπους που δε θυμίζουν την καθημερινότητα των πόλεων. Η επιλογή του προμηθευτή είναι σημαντική. Θα πρέπει να μπορεί να προτείνει διαφορετικές επιλογές και λύσεις ανάλογα με τις ανάγκες. Τα οχήματα αυτά είναι περισσότερο «εργαλεία» και όχι οχήματα αναψυχής, οπότε θα πρέπει να είναι πάντα σε άριστη κατάσταση. Σημαντικό είναι ο προμηθευτής να γνωρίζει τον χώρο. Η AUTOMOTIVE SOLUTIONS έχει 20ετή διαδρομή. Σημαντικότερο ίσως τμήμα της συνεργασίας είναι το after sales service. Τι γίνεται μετά την αγορά ενός οχήματος; Η AUTOMOTIVE SOLUTIONS, με επτά τεχνικούς αλλά και με συνεργάτες σε κομβικά σημεία ανά την Ελλάδα, όπως Κρήτη, Ρόδο, Κω, Κέρκυρα κ.ά., με οχήματα άρτια εξοπλισμένα για κατά τόπους συντηρήσεις / επισκευές και φυσικά

με μεγάλο στοκ ανταλλακτικών, μπορεί να αντιμετωπίσει όλα τα προβλήματα που μπορεί να προκύψουν. Η AUTOMOTIVE SOLUTIONS δίνει προτεραιότητα στην ποιότητα συντήρησης ή επισκευής κάθε οχήματος, καθώς ένα ηλεκτρικό όχημα αποτελεί σημαντική λειτουργική υπηρεσία για κάθε επιχείρηση, γεγονός που σημαίνει πως πρέπει να είναι συνεχώς διαθέσιμο και πάντα στη βέλτιστη κατάσταση λειτουργίας.

Δεύτερος σημαντικός παράγοντας είναι το άψογο και γρήγορο service σε περιπτώσεις βλάβης, κάτι που είναι πολύ ψηλά στις προτεραιότητες της

εταιρείας. Πρόσφατα μετακόμισε σε νέες μεγαλύτερες εγκαταστάσεις, κάνοντας ένα μεγάλο βήμα για τη βελτίωση των τμημάτων υποστήριξης και service της εταιρείας.

Οι κατηγορίες των ηλεκτρικών οχημάτων που προτείνονται για χρήση σε τουριστικές μονάδες είναι οχήματα:

- Ατομικής Μικρο-κινητικότητας (πατίνια, ποδήλατα, τρίκυκλα)
- Μεταφοράς προσωπικού, πελατών
- Εξυπηρέτησης πελατών, room service, housekeeping
- Μαζικής μεταφοράς πελατών (6θέσια, 8θέσια, λεωφορεία)
- Λειτουργικών αναγκών και Τεχνικής υποστήριξης (μεταφοράς εργαλείων, τμήμα συντήρησης, ψυγείο)
- Απορριματοφόρα, σάρωθρα, εκχιονιστικά, σκούπες.

<https://www.automotivesolutions.gr>

►ECOSUN

Τα ηλεκτρικά οχήματα (EV) γίνονται μια δημοφιλής επιλογή στον τουριστικό κλάδο λόγω των πολλών πλεονεκτημάτων που παρουσιάζουν. Ένα μεγάλο συν των EV είναι ο μειωμένος αντίκτυπός τους στο περιβάλλον. Εναλλακτικά των τραπεζικών κινητήρων που λειτουργούν με καύσιμο, τα EV δεν παράγουν καθόλου εκπομπές, αποτελώντας καθαρότερη και πιο βιώσιμη επιλογή. Αυτό όχι μόνο βοηθά στην προστασία του περιβάλλοντος, αλλά και επιτρέπει στα ξενοδοχεία να δείξουν την υποστήριξή τους στη βιωσιμότητα και να ενισχύσουν το οικολογικό τους προφίλ. Εκτός από τα οφέλη προς το περιβάλλον, τα EV μπορούν να προ-

σφέρουν σημαντική οικονομία κόστους για τα ξενοδοχεία. Παρά το αρχικό κόστος αγοράς, που μπορεί να είναι υψηλότερο από ένα συμβατικό όχημα, τα EV έχουν σημαντικά χαμηλότερα κόστη λειτουργίας, χρειάζονται λιγότερη συντήρηση και έχουν χαμηλότερα κόστη καυσίμων. Έτσι, τα ξενοδοχεία μπο-

ρούν να εξοικονομήσουν χρήματα από τη συντήρηση και το κόστος καυσίμου. Πολλά ξενοδοχεία παρέχουν σταθμούς φόρτισης για τα EV των επισκεπτών, προσφέροντας επιπλέον υπηρεσίες και δημιουργώντας ένα «πράσινο» προφίλ που αξιοποιείται στο marketing.

<https://www.ecocar.city>

►ECOMOTIVE

Τα ηλεκτρικά οχήματα αποτελούν πλέον απαραίτητο εργαλείο για τα ξενοδοχεία και γενικά για όλους τους ανοικτούς ή κλειστούς χώρους όπου απαιτείται μετακίνηση επιβατών και φορτίων. Προσφέρουν ευκολία μετακίνησης, ευελιξία, είναι αθόρυβα, οικονομικά, οικολογικά και ταιριάζουν πλήρως με ένα σύγχρονο περιβάλλον. Είναι σημαντικό να γίνεται η πλέον κατάλληλη επιλογή του οχήματος ή του στόλου, ώστε να εξασφαλίζεται η μέγιστη απόδοση χωρίς τεχνικά προβλήματα και επιβάρυνση κόστους. Εξίσου σημαντικό κριτήριο επιλογής είναι ο αξιόπιστος και εξυπηρετικός κατασκευαστής, με πλήρη αντιπροσώπευση στην Ελλάδα, που να καλύπτει σωστά όλα τα γεωγραφικά τμήματα της χώρας. Αξίζει εδώ να αναφερθεί ότι οι Ευρωπαίοι

κατασκευαστές έχουν το πλεονέκτημα της αμεσότητας στις παραδόσεις οχημάτων και ανταλλακτικών. Τα τεχνικά χαρακτηριστικά θα πρέπει να εξασφαλίζουν την απόδοση με πλήρες φορτίο και σε ανηφόρες, να κάνουν το όχημα ασφαλές, να προσφέρουν εύκολη και ασφαλή φόρτιση με δυνατότητα επιλογής μπαταριών. Σημαντικός παράγοντας στην τελική επιλογή είναι αυτός του κόστους της αγοράς κάθε οχήματος. Όμως ταυτόχρονα πρέπει να εξεταστεί η τιμή των αναλωσίμων/ανταλλακτικών, η συχνότητα service και η αμεσότητα στις παραδόσεις αναλωσίμων/ανταλλακτικών. Καθώς το ηλεκτρικό όχημα θα προσφέρει τις υπηρεσίες του για πολλά χρόνια στο ξενοδοχείο, είναι πολύ βασική η εξυπηρέτηση μετά την πώληση. Με διαθεσιμότητα και γρήγορες παραδόσεις ανταλλακτικών και εξαρτημάτων και με εξειδικευμένους τεχνικούς, διασφαλίζεται η συνεχής λειτουργία του ειδικά στην περίοδο αιχμής.

Τα ηλεκτρικά οχήματα ανάλογα με την κατηγορία τους προσφέρουν στο ξενοδοχείο:

- Μεταφορά πελατών και των αποσκευών τους.
- Μεταφορά υλικών για housekeeping.
- Εφοδιασμό με τρόφιμα/ποτά και room service.
- Υποστήριξη σε κηπουρικές εργασίες και συντήρηση.

<https://www.ecomotive.gr/>

►FORTISIS

Η FORTISIS διαθέτει και εγκαθιστά με ασφάλεια αξιόπιστους και εύκολους στη χρήση σταθμούς φόρτισης ηλεκτροκίνητων οχημάτων για οποιαδήποτε χρήση. Υποστηρίζει τους πελάτες ώστε να επιλέξουν την πιο κατάλληλη λύση, μεταξύ ενός μεγάλου φάσματος εξοπλισμού, και μπορεί να καλύψει οποιεσδήποτε ανάγκες, είτε αυτές αφορούν φόρτιση στο σπίτι, είτε σε επαγγελματικό χώρο, είτε δημόσια φόρτιση, και εμπορική εκμετάλλευση των υπηρεσιών επαναφόρτισης.

Η FORTISIS προσφέρει εξειδικευμένα πακέτα για ξενοδοχειακές επιχειρήσεις, που περιλαμβάνουν προσιτές λύσεις εξοπλισμού με κομψό σχεδιασμό και τεχνολογική αρτιότητα, σε συνδυασμό με αυτοματοποιημένους και απλούς στη χρήση μηχανισμούς διαχείρισης και χρέωσης των υπηρεσιών φόρτισης, αλλά και υπηρεσίες προβολής του ξενοδοχείου σε εξειδικευμένους χάρτες ηλεκτροκίνησης, συστήματα πλοήγησης και ομάδες χρηστών ηλεκτρικών αυτοκινήτων. Επιλέγοντας μια επαγγελματική λύση επαναφόρτισης, μπορείτε να αναβαθμίσετε τις παροχές της ξενοδοχειακής σας μονάδας, προσφέροντας στους επισκέπτες σας άνετη και ποιοτική φόρτιση του ηλεκτρικού τους αυτοκινήτου, και να κάνετε το ξενοδοχείο σας πρωτοπόρο στη νέα εποχή της ηλεκτροκίνησης.

Η FORTISIS παρέχει ολοκληρωμένες λύσεις σε ιδιοκτήτες και διαχειριστές χώρων στάθμευσης, που περιλαμβάνουν -πέρα από τον κατάλληλο εξοπλισμό- και ένα πλήρες πακέτο υπηρεσιών για τη λειτουργία και τη συντήρηση των σταθμών φόρτισης, την τιμολόγηση των υπηρεσιών φόρτισης και την προβολή του parking, που μπορεί να προσαρμοστεί στις ιδιαίτερες απαιτήσεις κάθε επιχείρησης.

<https://www.fortisis.eu/>

►EMW

Η EMW είναι αντιπρόσωπος εργοστασίων που ειδικεύονται στη μετακίνηση με ηλεκτρικά οχήματα. Στόχος είναι να φέρει στην ελληνική αγορά ένα μεταφορικό μέσο ασφαλές, σύγχρονο, με μοντέρνο σχεδιασμό, απόλυτα οικολογικό, με υψηλές επιδόσεις, με το κόστος συντήρησης και μετακίνησης να είναι πιο φτηνό ακόμα και από το κόστος των μέσων μαζικής μεταφοράς. Σήμερα η EMW εισάγει σε αποκλειστικότητα ηλεκτρικά μοντέλα scooter από 250 W έως και 6000 W ενώ διαθέτει και ηλεκτρικά μοντέλα ποδηλάτων 250 W, ικανά να εξυπηρετήσουν μετακινήσεις μικρών και μεγάλων αποστάσεων με μία φόρτιση. Όλα τα οχήματα σχεδιάζονται και προορίζονται και για την ευρωπαϊκή αγορά, πληρώνοντας όλες τις προδιαγραφές και τις απαραίτητες εγκρίσεις που έχει θεσπίσει η Ευρωπαϊκή Ένωση για τα δίκυκλα. Η EMW με τα ηλεκτροκίνητα scooter δείχνει πως η αισθητική, η άνεση και η ασφαλής οδήγηση μπορούν να συνδυάζονται, σε μια πιο «πράσινη» και φιλική προς το περιβάλλον εποχή.

<https://www.emw.gr>

ΑΓΡΟΔΙΑΤΡΟΦΗ ΚΑΙ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Μια σχέση με ενδιαφέρον παρόν και ακόμα καλύτερο (πιθανώς) μέλλον.

Ο τουρισμός αναδεικνύει όλο και περισσότερο την άρρηκτη σχέση του με τη γαστρονομία και τις γευστικές εμπειρίες, ως πολιτιστικές παραμέτρους της ταυτότητας ενός τόπου. Ανακαλύπτει την αξία / αναγκαιότητα να επενδύσει στα τοπικά προϊόντα, μία τάση που σιγά σιγά γιγαντώνεται. Πολλοί έπαιξαν ρόλο σε αυτό: από το γεγονός ότι η γαστρονομία έγινε της μόδας μέχρι το ότι καθιερώθηκε στο Ελληνικό Πρωινό από το ΞΕΕ, που σήμερα συνεχίζει την επιτυχημένη πολιτιστική και γαστρονομική πορεία του.

Σήμερα, το 88% της συνολικής δαπάνης των ξενοδοχείων στη χώρα μας για προμήθεια τροφίμων και ποτών κατευθύνεται σε ελληνικά προϊόντα τοπικών παραγωγών ή παραγωγών από την υπόλοιπη Ελλάδα.

Σε κάποια είδη (όπως το κρασί, το λάδι, τη μαναβική και τα αρτοσκευάσματα) τα νούμερα είναι εντυπωσιακά, αγγίζοντας το 98%. Δεν συμβαίνει όμως το ίδιο και από την αντίθετη πλευρά. Οι παραγωγοί και μεταποιητές τροφίμων και ποτών δεν

φαίνεται να έχουν καμία ιδιαίτερη στρατηγική ή ενδιαφέρον για τον τουρισμό. Το βασικό τους ενδιαφέρον φαίνεται να είναι οι εξαγωγές και αυτό έχει μια εξήγηση, αφού οι τζίροι από τα καταλύματα είναι και μικρότεροι και διάσπαρτοι. Αυτό που δεν έχουν συνειδητοποιήσει, όμως, είναι η τεράστια σημασία από πλευράς marketing που μπορεί να έχει ο τουρισμός για τα ελληνικά τρόφιμα και ποτά ως όχημα προβολής, προώθησης και γνωστοποίησης των ελληνικών προϊόντων στο εξωτερικό, και άρα ως εργαλείο ανάπτυξης και προώθησης εξαγωγών.

Μια κοινή επικοινωνιακή στρατηγική θα μπορούσε να έχει εντυπωσιακά οφέλη και για τις δύο πλευρές. Αλλά χρειάζεται ακόμα πολλή δουλειά και ενημέρωση για να αποκτήσει μια τέτοια ιδέα υπόσταση. Από πλευράς μας υποσχόμαστε να επανέλθουμε στο θέμα.

ΙΣΩΣ ΣΑΣ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΥΝ

- **Α. ΓΚΕΡΕΚΟΥ: Η ΕΛΕΥΣΙΝΑ ΑΠΟΤΕΛΕΙ ΣΥΜΒΟΛΟ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΥ, ΑΕΙΦΟΡΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΥ ΠΡΟΟΡΙΣΜΟΥ**
- **ΝΕΑ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΚΑΜΠΑΝΙΑ ΓΙΑ ΤΟΝ ΔΗΜΟ ΠΕΙΡΑΙΑ**
- **ΣΥΜΜΑΧΙΑ «ΣΤΗΡΙΖΩ HORECA»: Η ΣΤΗΡΙΞΗ ΣΤΗΝ ΕΣΤΙΑΣΗ ΚΑΙ ΦΙΛΟΞΕΝΙΑ ΕΙΝΑΙ ΑΝΑΓΚΑΙΑ**
- **ΤΡΙΚΑΛΑ - ΔΡΑΜΑ - ΒΟΛΟΣ - ΚΑΤΕΡΙΝΗ - ΚΟΜΟΤΗΝΗ: ΜΕ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΙΑΤΙΚΑ ΠΑΡΚΑ ΕΝΙΣΧΥΟΥΝ ΤΟΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟ**

- **SANTA MARINA - ΚΥΡΙΜΑΙ: ΔΥΟ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑ ΣΤΗ ΧΡΥΣΗ ΛΙΣΤΑ ΤΟΥ CONDÉ NAST TRAVELER**
- **ΑΕΡΟΔΡΟΜΙΟ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ - ΥΠΕΡΤΑΜΕΙΟ: ΟΛΟΚΛΗΡΩΘΗΚΕ Η ΚΑΤΑΘΕΣΗ ΦΑΚΕΛΩΝ**
- **ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΠΡΟΒΟΛΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ 2023**
- **ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΒΑΝΤΑΡΑΚΗ: ΜΕ ΚΟΡΥΦΑΙΕΣ ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΔΙΑΚΡΙΣΕΙΣ ΤΟ 2022**
- **THESSALONIKI CONVENTION BUREAU: 10 CONNECT ON TOUR ΣΤΟ TEL AVIV**

Digital Content A.E. **ΚΕΝΤΡΙΚΑ ΓΡΑΦΕΙΑ:** 2^ο χλμ. Λεωφ. Μαρκοπούλου, 19400 Κορωπί, τηλ.: 210 6513553, fax: 210 6513358, e-mail: info@digicon.gr

ΕΚΔΟΤΗΣ: Νίκος Μανουσός
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΣΥΝΤΑΞΗΣ: Ιωάννης Πατρίκος
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ MARKETING: Λουκία Ταλιαδώρου
ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΕΚΔΟΣΗΣ: Σπύρος Ζούγρης
ΣΥΝΤΑΞΗ: Μαύρα Σαραντοπούλου, Σοφία Παπαδέα, Θύμιος Κάκος, Δημήτρης Σταθόπουλος
ΤΜΗΜΑ ΔΙΑΦΗΜΙΣΗΣ: Δέσποινα Προβιάκη, Κέλλη Αντωνάκου
ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ DTP: Δημήτρης Μελένιος
ΛΟΓΙΣΤΗΡΙΟ: Ζαμπέτα Τούρλου
ΝΟΜΙΚΟΣ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ: Ιωάννης Τζιφας

Απαγορεύεται η αναδημοσίευση, η αναπαραγωγή, ολική, μερική, περιληπτική, κατά παράφραση ή διασκευή/απόδοση του περιεχομένου του ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ 360, με οποιονδήποτε τρόπο, μηχανικό, ηλεκτρονικό, φωτοτυπικό, ηχογράφησης ή άλλο, χωρίς προηγούμενη γραπτή άδεια της Digital Content A.E., όπως ορίζει ο νόμος 2121/1993, η Διεθνής Σύμβαση της Βέρνης περί πνευματικής ιδιοκτησίας και οι κανόνες Διεθνούς Δικαίου που ισχύουν στην Ελλάδα.

ΣΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ ΤΕΥΧΟΣ

- ✓ **Επιδοτήσεις - Χρηματοδότηση τουριστικών επιχειρήσεων**
- ✓ **Τουρισμός 360: Περιφερειακές Ενώσεις Ξενοδόχων**
- ✓ **Στατιστικά: Εξελίξεις και πορεία του ελληνικού τουρισμού μέσα από νούμερα**
- ✓ **Έρευνα Αγοράς: Πλυντήρια στα ξενοδοχεία**